

Правила о поступању у неспорним (ванпарничним) делима, 1884.

Садржај

Део I

Општа наређења

Део II

О расправи заоставшег имања

Одељак први

Општа наређења

Одељак други

О подношењу извештаја о смрти умрлога

Одељак трећи

О обзнани тестаментa

Одељак четврти

О судској радњи после добивенога извештаја смрти умрлога

Одељак пети

О попису заоставшег имања

Одељак шести

О позиву наследника и његовом изјашњењу о наслеђу

Одељак седми

О позиву поверилаца умрлога лица

Одељак осми

О распореду појединих посмртних ствари за време докле се маса не расположи

Одељак девети

О предаји наследства

Одељак десети

О деоби наследника

Део III

О усвојењу, позакоњењу и отпуштању деце испод очинске власти

Део IV

О званичним сведочанствима у опште и потврђењу писмених исправа, савњивању преписа са оригиналом, потврђењу и издавању исправа

О прављењу и примању тестаментa

Обрасци

I за чл. 34 правила о поднашају извештаја о смрти

II за чл. 77 о списку имања

III оглас за позив непознатих наследника

IV ” о позиву наследника, за кога се не зна где живи

V ” за позив поверилаца масе

VI ” за уверење о предаји заоставшег имања

Настављење општинским властима како о прибављању и поднашању извештаја о смрти
каквога лица из њихових општина тако и за пописивање имања таквог лица

Образац протокола о подношају извештаја о смрти умрлога

Образац за пописивање имања

3286

ПРАВИЛА

О ПОСТУПАЊУ

У НЕСПОРНИМ (ВАНПАРНИЧНИМ) ДЕЛИМА

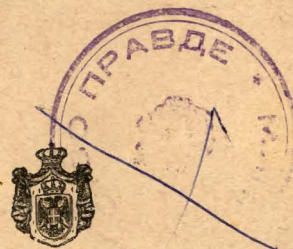
СА

НАСТАВЉЕЊЕМ

ОПШТИНСКИМ ВЛАСТИМА О ПРИБАВЉАЊУ И ПОДНАШАЊУ

ИЗВЕШТАЈА О СМРТИ И О ПОПИСУ ИМАЊА

КАКВОГА ЛИЦА

У БЕОГРАДУ

ИЗДАЊЕ И ШТАМПА КРАЉЕВСКО-СРПСКЕ ДРЖАВНЕ ШТАМПАРИЈЕ

1884

Лит. бр.

38422

ГДЕ ЈЕ ШТО

ДЕО I

СТРАНА

Општа наређења 1

ДЕО II

О расправи заоставшег имања

Одељак први

Општа наређења. 8

Одељак други

О поднашању извештаја о смрти умрлога. 9

Одељак трећи

О обзнани тестаментa 18

Одељак четврти

О судској радњи после добивенога извештаја
о смрти умрлога 23

Одељак пети

О попису заоставшег имања 28

Одељак шести

О позиву наследника и његовом изјашњењу
о наслеђу. 35

Одељак седми

О позиву поверилаца умрлога лица. 43

Одељак осми

О распореду појединих посмртних ствари за
време докле се маса не расположи 47

Одељак девети

О предаји наследства	48
--------------------------------	----

Одељак десети

О деоби наследника.	54
-----------------------------	----

ДЕО III

О усвојењу, позаконењу и отпуштању деце испод очинске власти	57
---	----

ДЕО IV

О званичним сведочанствима у опште и пот- врђењу писмених исправа, сравнивању пре- писа са оригиналом, потврђењу и издавању исправа	59
О прављењу и примању тестаментa	65

Обрасци

I. за чл. 34 правила о поднашају извештаја о смрти	72
II. за чл. 77 о списку имања	74
III оглас за позив непознатих наследника	79
IV „ о позиву наследника, за кога се не зна где живи	79
V „ за позив поверилаца масе	80
VI „ за уверење о предаји заостапшег и- мања	81
Настављење општинским властима како опри- бављању и поднашању извештаја о смр- ти каквог лица из њихових општина тако и за пописивање имања таквог лица	82
Образац протокола о подношају извештаја о смрти умрлога	98
Образац за пописивање имања	101

На основу законодавног овлашћења од 25
Октобра т. год. (чл. 7 закона о постављању
судија за неспорна дела) прописујем следећа

ПРАВИЛА

о поступању у неспорним (ванпарничним)
делима.

ДЕО I

Општа наређења

Чл. 1 У ванпарничним делима судија ће
за ванпарнична дела по званичној дужности или
на потраживање страна оно само предузимати
и онако радити, као што је у законима про-
писано.

Чл. 2. При расправљању ванпарничних
дела судија ће не само имати точно да пази
на опште прописе о законом поступању и важ-
ности наређења својих, него ће се и по зва-
ничној дужности старати о оним лицима, која
стоје под особитом заштитом закона.

Поглавито пак стараће се:

I., да и у ванпарничним делима упућује
стране надлежном судији у случајима, за које
он сам по овом закону не би био надлежан;

2., да лицима, која по закону нису кадра сама себе заступати, не дозволи ништа пред њим свршавати без њихових законих заступника;

3., да пуномоћства и друга овлашћења оних лица, која у своје име не раде, точно испитује и по потреби при себи их задржава;

4., на то пазити да се никакав посао пред њим не закључи, док се не саслушају и она лица, којих је одобрење нужно;

5., све, што би за решење ствари од важности било, судија ће то по званичној дужности имати да извиди и о томе или саме стране или и друга лица, којима би ствар позната била, саслушати; а у случају потребе и од вештака мишљење изискати или на други сходни начин обавешћења прибављати, и сва за ближе објашњење служећа писмена (исправе) потражити.

6., исто тако судија ће дужан бити и оне околности дела у призрење узимати, које не би од самих страна изнешене биле, но о којима би он на други који начин дознао; а нарочито има се обазирати на оно, што је раније о тој ствари код њега урађено;

7., у колико би пак судијска наређења у ванпарничним делима имала зависити од разре-

шења спорних питања, то у таквом случају судија не ће моћи о ствари пре решавати, него ће стране редовном суђењу упутити;

8., ако се поднешена молба одбити има, то се у решењу морају изложити узроци, због којих се не може по тражењу учинити; или да се истим решењем о исправљању погрешке у тој предатој молби или о поднесеним доказима, даде странама нужно упућење; но при овоме стараће се, да се због незнатних погрешака или малих недостатака (формалитета) не причини странама, враћањем прозба, каква штета.

9., где би судија по званичној дужности имао старати се о свршетку ког дела, он ће странама или њиховим законим заступницима одредити за то нужни рок; па ако они дотле опет ништа не учине, поступиће онда по пропису чл. 15. ових правила; и

10., при закључивању уговора, има се на то пазити, да намера уговарајућих страна јасно изражена буде; да се о правним следствима учињеног сагласија не догоди никаког неспоразумљење; да се за важност уговора нужне форме испуне, и да се потпуним и јасним саставом исправа предупреди свака распра.

Чл. 3. Странама се оставља на вољу, да молбе судији за ванпарн. дела усмено или писмено подносе.

Усмене молбе судија ће на протокол узимати.

Чл. 4. У свакој молби треба да буде казано:

1., Име и презиме како молитеља тако и других лица, на које се молба односи; место, где који од њих живи и чиме се занима.

2, Точно изложење онога, што се тражи.

3. Ако се за уверење чега има да поднесе каква исправа, то ова мора бити приложена у оригиналу, где би она по природи тражења нужна била; иначе у препису влашћу потврђеном (§. 80. грађ. пост. суд.), или од онога одоствереиом, који је подноси.

4., Ако који за другога што тражи, то мора од овога поднети уз молбу оригинално пуномоћство или препис истога, а ако таквог нема, онда препис писма и т. д. служећег место пуномоћства (§. 86. грађ. пост. суд.), које мора онако одоствереио бити, као што је за препис исправе казано.

Чл. 5. У достављању наредба и решења судских у ванпарничним делима, поступиће се

онако, као што је у глави XIII грађ. пост. суд. прописано за достављање пресуда и решења окружних судова.

Чл. 6. Исто тако и односно рачунања рокова у ванпарничним делима, вреде наређења грађ. пост. судског.

Наређења судска о ванпарничним делима учињена у оном времену, кад судови не раде, важе. Оне послове, који никаквог одлагања не трпе, дужан је судија и у саме недељне и празничне дане свршавати.

Чл. 7. О важности исправа судиће се по наређењима грађ. пост. суд.

Чл. 8. Ко је незадовољан решењем судије у ванпарничним делима може се жалити касационом суду.

Но у сваком случају оставља се и судији да по поднесеној жалби може преиначити своје првашње решење, ако за умесно нађе, и ако то само не би било на штету права другог ког лица.

Ако ли судија нађе, да то не може учинити, или ако би због права другог лица могло преиначење само од касаци. суда следовати, то ће судија поднесену жалбу са решењем својим и ос-

таким актама послати касационом суду на размотрење.

Чл. 9. Странама је дозвољено да у жалбама и нова опстојателства или доказе поднесе.

Чл. 10. Жалбе противу решења у ванпарничним делима, имају се подносити у оном року и онако као што је прописано у §.§. 322. и 323. грађ. пост. судског.

Но ипак судија може и после тог рока поднесену жалбу примити и са истом сходно пропису чл. 8. поступити, ако ова није скопчано са штетом другога.

Чл. 11. Решења у ванпарничним делима могу се по потреби огласити одмах за извршна, у колико судија само због особитих узрока не би за нужно нашао, да наређење извршења задржи, док не прође време, које је за изјављивање жалбе одређено.

Но пошто је жалба поднесена судија не ће моћи извршење дозволити док се жалба не извиди и не реши.

Чл. 12. Решења у ванпарничним делима издаваће се онако, као што је у §. 306. грађ. пост. судског прописано.

Чл. 13. Што се тиче пак решења касац. суда о ванпарничним делима, о томе вреде наређења §.§. 324 — 335. гр. грађ. пост. судског.

Чл. 14. Прописи грађ. пост. судског о правдању због пропушеног рока или рочишта, имају се применити и на ванпарнична дела.

Чл. 15. Који не би хтео да испуни, што би му судија наложио, судија ће му на трошак његов одредити новом наредбом други рок, у коме ће имати то да испуни па ако опет не би хтео учинити, онда ће он и без њега свршити ствар. *Чл. 9.*

Чл. 16. У смотрењу извршења решења у ванпарничним делима, поступиће се онако, као што је прописано у глави XVIII. грађанског поступка судског.

Но где би се тичало интереса оних лица, о којима се и судија за ванпарнична дела као старатељски судија старати има, ту ће он моћи и по званичној дужности наређивати извршење својих решења, или ће старатеља имања наименовати, који ће потребне кораке за извршење предузимати.

Чл. 17. Он ради са свима надлежностима и властима непосредно, под својим потписом, а

исто ће тако и све наредбе и решења издавати.

сукоб

Чл. 18. Како ће се поступити у случају сукоба, који би се између старатељских судија догодио, прописано је у чл. 10. закона о старатељству. Но ако би се догодио сукоб између судија за ванпарнична дела и полицајних и судских власти, онда ће она власт, која држи, да није надлежна за рад, који од ње судија за ванпарнична дела тражи, са својим разлозима спровести ствар касационом суду, који ће по постојећем о томе пропису (§. 8. устројства касационог суда) поступити.

Д Е О I I.

О расправи заоставшег имања.

ОДЕЉАК ПРВИ.

О П Ш Т А Н А Р Е Ћ Е Њ А.

Чл. 19. Расправу заоставшег имања предузимаће судија само у случајима смрти ког лица, или кад које лице суд за умрло или нестало огласи.

надлежности

Чл. 20. Судија, који је према наређењима грађ. пост. судског надлежан био за умрлога,

надлежан ће бити и за расправу свега имања његовог, ма где се оно у Србији налазило.

Чл. 21. У смотрењу пак покретног имања каквог страног поданика, које би после смрти овога у Србији остало, издаће се доцније друга правила; а дотле судије ће тражити упуства од министра правде за расправу оваког имања.

Чл. 22. При расправи заоставшег имања надлежни за то судија, у случајима чл. 53. и 54, одредиће старатеља имања (или заступника) свима наследницима, као и онима, који какву испоруку (легат) имају из масе да приме, па ма иначе и не био њихов надлежни судија. Исто тако он ће и онда решавати о свима питањима, која би се при расправи наслеђа појавила, кад би се малолетници или стараници (друга под старатељством стојећа лица) за наследнике појавили, за које иначе не би надлежан био.

ОДЕЉАК ДРУГИ.

О подншању извештаја о смрти умрлога.

Чл. 23. Судија за ванпарнична дела стараће се да му се одмах јави сваки случај смрти, који се у његовом округу деси, изузимајући:

1., кад умрли није никаква имања после себе оставио, а не би ни малолетне деце имао.

2., кад је умрло лице малолетно или и кад је пунолетно, а у задрузи је било, па ма оно било и старешина задруге, само ако има која пунолетна глава, која ће бити кадра да управља задругом.

Чл. 24. Прибављање извештаја о умрломе, чиниће редовно општински суд преко једног одасланика свог; а у важним случајима може и два одасланика одредити, или у оваком случају моћи ће он и судију за ванпарнична дела известити, те да овај нареди да се то прибављање извештаја преко полицијске власти изврши. А у особито важним случајима, и ако се је случај смрти у месту суда догодио, може и сам судија тако прибављање предузети. Но међу тим општинска власт, где год у оваким случајима не би сама прибављала извештај о смрти умрлога, наредиће све, што је нужно, да се у заоставшем имању не би каква штета учинила, докле судија за ванпарнична дела изасланика не пошље.

Чл. 25. Одасланик ће се старати, да, колико је могуће брже, а где би опасност у

одлагању била, одмах оде кући умрлога и да тамо пред два пунолетна укућанина, или, ако ових не би било, пред друга два сведока, све оно, што би за образовање масе и даљу радњу судску нужно било, испита, а у случају потребе да посмртно имање и под печат стави.

Чл. 26. У извештају, који ће о томе имати на писмено да састави, изложиће се:

1., име и презиме, стање или занимање године и вероисповед умрлога;

2., кад је и где умро, где је стално живео, као и све оно, по чему би се сазнати могло, који ће судија за расправу имања његовог надлежан бити;

3., име и место живљења заоставшег друга његовог, ако га има;

4., име, стање, године и место живљења пунолетне и малолетне деце умрлога;

5., ако закони ред наслеђа или старатељство над децом умрлога пада на најближе сроднике његове, то ће се име, стање, године, и место пребивања ових, а ако је већ познат тестаментални наследник, онда и место пребивања овога последњег назначити;

6., предходно ће се пак имати уверавати: да ли је заоставше имање од какве вредности,

да ли и каквих непокретних добара има; и да нема толиких дугова, који би вредност имања превазилазили;

7., даље треба сазнати, да ли има каквог завештања или каквог уговора о наслеђу; поклона на случај смрти, или уговора брачних и где се то налази;

Ако је пак умрли своју последњу вољу усмено изјавио, то ће се, ако таква није већ од стране сведока написмено стављена, означити у пописном списку име, стање и место пребивања ових сведока.

8., да ли су старатељи наименовани и је ли умрли какво старатељство отпиривао, и ако је, да ли су заосталој деци старатељи одређени;

9., да ли је умрли званичним новцем руковао, плату, пензију и т. д. из јавне касе уживао;

10., Ако је имање тако незнатно, да не би вредило да се какав судски рад по њему предузима, онда ће се у извештају казати, да је оно незнатно а исто тако означиће се у извештају и то, ако је што имања било па је око погребца и на трошкове у болести потрошено.

Но ако је имање такво, да се може одмах сазнати и пописати, а попис би се морао чинити или по званичној дужности, или да који од наследника то захтева, — онда ће се у исто време и попис учинити, па и овај поред извештаја послати.

(в. други одељак члана 82).

Чл. 27. О свему овоме одасланик саслушаће укућане и сроднике умрлога као и друга лица, којима би одношаји овога познати били.

Ако би нужно било отвориће се и прегледати сандуци и други затвори, у којима би писмена наређења покојникова или друга важна за масу и управу њену писмена, могла бити сахрањена. При овоме ће се свагда са нужном штедњом поступати. Но ипак изасланик ће моћи употребити и сходна принудна средства, кад би му се сметње на супрот полагале, ако би само у одлагању овога прегледа опасност била.

Чл. 28. Нађе ли се тестаменат отворен то ће га изасланик одмах пред призива два сведока и другим лицима, која би се ту десила, јавно прочитати. Запечаћени пак тестаменти морају се ради отварања и обзнане судији предавати, као и писмено, које би сведоци о усменом завештавању покојника саставили.

Чл. 29. Ако су наследници или они, за које се мисли, да ће такови бити, способни да имањем својим управљају, то се по правилу заоставше имање неће под печат стављати, него ће се њима или њиховим заступницима или оним лицима на чување оставити, која би од умрлога за то наменована била. Ако су напротив наследници неспособни за управу имања или одсуствују, или су непознати, као и ако се може мислити, да ће дугови бити већи од вредности имања, или, ико би друге околности особиту пажњу налагале, то ће се заоставше имање морати свагда под печат стављати.

Чл. 30. Ако се ствари запечате, сав новац, који се нашао буде, има се суду предати као и све златне и сребрне ствари, адићар, јавне и приватне исправе о дугу и друга важна писмена. За друга пак писма, која се односе на заоставше имање, покретне ствари и судове, министар правде прописаће где се и како имају чувати.

Чл. 31. Међу тим изасланик ће поверити једном од укућана умрлога или другом ком способном лицу, да води надзор о имању и да се стара о пословима домаћим до даљег наређења

судијног. Овом лицу оставиће се тада толико од новаца, колико ће за исплату посмртних трошкова и других нужних издатака као и за подмирење кућевних потреба нужно бити. Исто тако предаће му се и оне покретне ствари, које се због своје каквоће не би могле под зтвором држати, или које би кварежу подлежале, или би за домаћу потребу или јавну радњу преко нужне биле, као и оне, за које се нема бојати да ће упропашћене бити.

Чл. 32. Ако је старатељ имања наследника већ познат, то ће се према околностима дати њему на чување, и то без печата, све оне ствари, које се не морају судији предавати.

Чл. 33. Но свагда ће се све покретне под печат нестављене ствари, по могућности побележити.

Исто тако изасланик ће побележити на особеном списку колико је узео од новаца, скупочених ствари и исправа, које се судији на чување предати има, па ће тај списак својим потписом утврдити и наследницима, или оном лицу, коме је заоставше имање поверно, предати.

Чл. 34. Прибављени извештај о умрломе има се без одлагања поднети судији као и о

испитаним сходно чл. 26. околностима, о учиненим распоређењима, а поглавито о томе, ако је имање под печат стављено и завештање умрлога прочитано и обзнањено.

Овај извештај, за који се по образцу 1. наштампани формулири употребити могу, подписаће својеручно одасланик, позвати сведоци и она лица, која су посмртно имање на чување и старање примила, или којима је за трошкове масалне потребна сума новаца предана или од њих на то писмена обвезателства узета.

За новце пак, драгоцености, и исправе, које су на оставу узете, јави ће се куда су послате (Чл. 30.)

Чл. 35. Ако је познато или се држи да је умрли званична акта, новце, или кључеве јавних каса, у свом обиталишту имао, надлежатељство, у ком је он члан или нижи званичник био, послаће одмах једног званичника, који ће са изаслаником отићи у обиталиште умрлога и ове званичне предмете на признаницу узети. Не може ли пак изасланик причекати до доласка овог званичника, или нађу ли се званична акта, новци, и касени кључеви, у оставшем имању неког лица, за које се није могло мислити, да су при истоме лицу, то ће их изасланик

дужан бити код себе причувати и што пре надлежној власти послати чувајући се при томе, да се не упушта у даље истраживање званичних акта, које му по дужности не би припадало.

Чл. 36. По прописима чл. 35. поступиће се и у случајима смрти војених лица, ако се у заоставшем имању нађу предмети, који се на војену службу односе.

Сви нађени рукописи, израђени планови или цртежи земаљских и страних тврдиња или утврђених места, сви руком снимљени предмети и планови о биткама, све писмене потребе, белешке, изводи, састави и пројекти, који се војене службе тичу, послаће се министру војеном на оцену шта се од тога наследницима може издати.

37. Заоставше црквене књиге свештених лица, као : књиге крштених, протоколи о црквеним стварима и духовним званичним пословима, цркви или парохији припадајуће исправе, или друге црквене наредбе и писмена, одвојиће се још при прибављању извештаја о умрломе, од осталог заоставшег имања, и пошто се ове попишу, предаће се на признаницу предпостављеној духовној власти, која је одређена да

ове предмете прими. Но ова духовна власт може се још и онда известити, те да пошаље за то једно лице од своје стране, кад се буде прибављао извештај о смрти умрлога. Ако је потребно ради наименовања овог лица, обратиће се епархијској конситорији, код неправославних хришћана њиховом духовном старешини или кад потреба изискује полицијској власти.

Чл. 38. Где се књиге рођених, венчаних и умрлих Евреја воде од стране њихових вероисповедних наставника или општинских чланова, власт ће такође по потреби наређивати што је за сигурно чување и предају ових књига нужно.

Како ће се пак у овоме поступати при смрти вишег духовенства, министар правде прописује за то особита правила.

Чл. 39. О поступању у оним случајима кад које лице у болници или другом ком старатељском заводу умре, прописује се особена правила.

ОДЕЉАК ТРЕЋИ

О ОБЗНАНИ ТЕСТАМЕНТА

Чл. 40. Тестаменат било да је у суду чуван, или да је поднесен или спроведен, као и кодицили или додатци његови, морају се отво-

рити одмах чим се добије извештај о смрти завештатељевој. Њих ваља предати оном судији за ванпарнична дела, који је надлежан, да му се поднесе или да прибави извештај о умрломе.

По правилу отварање тестаментна мора бити пред оним који га је приватно донео, или који је поднео реверс како се у суду чува тестаменат, а иначе у присуству два сведока.

Пошто се тестаменат отвори прочитаће се пред онима, који ту буду.

И више завештања једног истог завештатеља која су судији за ванпарнична дела поднесена обзнани ће се по горњим прописима, дакле и она, која немају силе, или су измењена.

Чл. 41. При обзнани завештања могу се призвати и сродници умрлога ако се пред судом десе.

Чл. 42. О обзнани завештања начиниће се протокол у коме ће се изложити:

- 1., Број и датум нађених завештање;
- 2., Ко их је суду предао;
- 3., Који су сведоци били при отварању и обзнани;
- 4., Да ли су иста завештања отворена или под печатом предана;
- 5., Ако би се при отварању печат повре-

дио, или ако би се приметило да је раније повређен; а тако исто ако би се у самом завештању нашло да је што брисано, поправљано, или би се још што приметило, што би сумњиво било, то ће се и ово у протоколу означити.

Протокол овај подписују судија и писар, пошто се лицима, пред којима је завештање отворено, прочита, и ови се на исти подпишу.

У осталоме вреде и овде наређења §. § 482, 483, и 484, грађ. законика.

Чл. 43. На нађеном завештању последњег датума написаће се како дан тако о број осталих још постојећих и ако не у исто време нађених завештања и кодицила и ову примедбу подписаће судија.

Нађе ли се завештање пошто је већ учињен извештај о омрломе, то ће се поступати опет онако, као што је у овом и у предидућа два члана прописано.

Чл. 44. Ако је судији достављено, да је завештатељ своју последњу вољу усмено изјавио, и ако о томе постоји, као што треба, сачињен и од свију сведока својеручно потписан акат, то ће се при обзнани овог последњег као са писменим тестаментом поступити. У другим случајима судија ће све сведоке по званичној

дужности позвати и сваког ће од њих појединце, не заклињући их, саслушати: о његовом имену и презимену и годинама, за тим о томе како је последња воља исказана, после о околностима, од којих важност исте зависи, као и о томе кад је и где је завешталац своју последњу вољу изјавио; а затим ће судија овај протокол обзнанити.

45. Ако која страна према §. 438. грађ. зак. захте, да се зајакну на своја казивања сведоци, који су на позив ишли и саслушали последњу вољу умрлога, судија ће позвати молиоца, сведоке и ако није опасност у одлагању, и остала лица, која су се за наслеђе пријавила, па ће онда сведоке по поступку судском саслушати и заклети. По потреби може се сведоцима при том прочитати и писмени састав, који би о последњој вољи већ сачињен био. Исто тако стоји странама на вољи пре или на самом рочишту питања предлагати, која ће судија, ако су уместна, имати у виду при саслушању сведока.

Кад треба саслушати сведоке, који су из другог округа, онда ће се писати њиховом судији, да то учини.

Ако није тражено, да се сведоци на своја

казивања зајуну, или се из садржине исказивања сведока види, да су и таква лица интересована, о чијим се правима има судија позваничној дужности да стара, онда ће судија, кад је опасност у одлагању, а заступник речених лица не би у стању био да се на време јави, поставити заступника, да овај у име ових интересованих лица захтева, да се сведоци зајуну.

Чл. 46. Овако осведочено завештање има доказну снагу не само према онима, који су то тражили, или су иначе позвани, да се саслушају, него и према свима осталим учесницима посмртног имања. Но свакој је страни дозвољено, да важност исказаног сведочанства или наређења о последњој вољи може оспорити и парничним путем противно ствар доказивати, у коме случају ови сведоци неће се наново испитивати, осим ако на захтевање страна, којих се тиче, суд из особитих узрока то за нужно нађе.

Чл. 47. У суду се по правилу чувају оригинали отворених тестамената. Лица која их приватно поднесу, могу их дати судији и у одовереном препису; но у спору, на захтев страна, морају се оригинали показати.

Чл. 48. Наређења чл. 40. 43. и 47. важе такође и за уговоре о наслеђу између мужа и жене.

ОДЕЉАК ЧЕТВРТИ.

О СУДСКОЈ РАДЊИ ПОСЛЕ ДОБИВЕНОГ ИЗВЕШТАЈА
О СМРТИ УМРЛОГА.

Чл. 49. Ако је заоставше имање незнатно и закључити се даје, да ће се моћи исплатити само најнужнији заоставши дугови, судија ће саслушати стране о каквоћи и вредности заоставшег имања, затим о томе, колико износе трошкови за лечење и погреб, а тако и о другима потраживањима, која се претходно измирити имају; па ако би се на тај начин све имање исцрпело, онда ће га у отплату предати повериоцима. Но у решењу, којим се расправа на овај начин свршава, морају се тачно изложити поједине тражбине поверилаца, којима се у место исплате имање предаје.

Чл. 50. Кад се због презадуженог стања масе има сециште отворити, онда ће судија за ванпарнична дела доставити то подлежном првостепену суду, да овај по прописима стецног поступка суд. учини даље што треба.

Чл. 51. Осим поменутих случајева (чл. 49. и 50.) судија ће оне, о којима држи, да су наследници, на начин у чл. 81 и 82. прописани извести, да је случај наслеђа наступио, и позвати их, да своје изјашњење о наслеђу даду, како би се ток судске радње наставити могао.

Узима се да су наследници они, који су или законом или тестаментом или уговором позвани, да наследе, како кад од ових ред наслеђа наступи.

Чл. 52. Ако су наследници пунолетни и способни за управу свог имања судија ће их позвати, да даду изјашњење о наследном праву.

А кад је случај да малолетници или стараници имају да наследе, онда ће се то стараоцима њиховим саопштити и ови позвати, да о наслеђу изјашњене поднесу. Наће ли се пак, да они стараоца још немају, то ће им се ови сходно закону наименовати.

Ако малолетници или стараници у другом округу живе, судија ће о случају наследства извести стараоце преко њиховог надлежног судије и позвати их, да се о примању наследства изјасне; и ако завештање постоји, објасниће им садржину његову, колико нужно буде.

Чл. 53. Судија ће по званичној дужности поставити ради расправе масе стараоце имања: 21-22.

1., У случајима чл. 157. и 158. закона о старатељству.

2., Оним будућим наследницима, који још нису рођени а по тестаменту имају непосредно право на наследство.

3., Онима, који се за наследнике или са-наследнике сматрају, но за које се не зна, где су, или су тако далеко, да нису у стању своја права у опредељено време заступати.

4., Оним добротворним заводима или јавним установама, којима још није заступник постављен.

5., Кад се наследник изјасни да неће да прими наследство.

6., Кад повериоци умрлога то затраже, да би могли своје тражбине против масе пријавити, а да не морају чекати на изјаву наследника хоће ли се наследства примити.

7., Кад повериоци умрлога затраже, да се имање овога одвоји од имања наследника. Но ово одвајање могу тражити само онда, ако би њихово право могло доћи у незгодан положај кад би се имање наследника мешало са имањем умрлога.

Чл. 54. За управу оног посмртног имања, којег су наследници сасвим непознати, или су познати и о наследству извештени, но никакву употребу од свог наследног права не чине, поставиће се старалац имања. *Чл. 22.*

Чл. 55. Осим ових случајева, судија не ће смети ни пунолетним наследницима ни старацима малолетника противу њихове воље да намеће заступнике.

Чл. 56. Заступништво, које је отсутујућем, непознатом или неизвесном наследнику постављено, престаје, чим се за наследника дозна, где је, или се он сам судији јави или место себе пуномоћника пошље.

А у осталим случајевима престаје заступништво кад се сврши посао, за који је заступник постављен.

Чл. 57. Ако је умрли наименовао извршиоца последње воље, то ће судија овоме саопштити такво наређење завештаочево. Исто тако може се њему у горе поменутим случајевима (чл. 9 53. 54. и 55) у исто време и старање о имању поверити, у колико је он способан и пристаје, да се тога прими.

Чл. 58. Кад се из добивеног извештаја о смрти умрлога види да се попис имања мора

чинити, или да се наследници морају огласом позивати, онда ће се одма по добивеном извештају наредити за то све, што треба.

Чл. 59. Оно, што би малолетнима или стараницима као завештај припало, доставиће се по званичној дужности стараоцима њиховим на начин у чл. 52 прописани.

Чл. 60. Кад би наследство или завештај припало државној каси или јавним заводима, општини, цркви, школи, сиротињском фонду, или ком другом добротворном заводу, то ће им се ово доставити преко њиховог дотичног старешине.

Чл. 61. Кад чиновник или служилац умре, о коме се зна или држи да има о званичним новцима рачун полагати, јавља ће се случај свагда оној власти, при којој је чиновник служио; ако се то не зна, онда окружном начелнику.

Кад чиновник, који није званичним новцима руковао, умре, онда ће се случај само онда јављати надлежatelству, при коме је он служио, ако се оно не налази у истој месту, где се је случај смрти догодио.

А кад умре оно лице, које је пензију уживало, онда ће се јавити оном надлежatelству, које је пензију издавало.

ОДЕЉАК ПЕТИ.

О попису заоставшег имања

Чл. 62. Попис имања чиниће се на захтевање лица, која по грађ. законiku имају права да то траже.

Ако попис имања није већ учињен при доношају извештаја о смрти умрлога, онда ће судија за ванпарнична дела по званичној дужности попис наредити:

- 1., у случајевима § 487 грађ. законика;
- 2., Кад је непознат наследник, или место његовог пребивања; даље, кад наследник под старатељством стоји, или се њему у цели расправе посмртног имања старалац постави; или кад само код једнога од више наследника подобне околности наступе:
- 3., Кад наслеђе, или један део овога, припадне сиротињском фонду; добротворном заводу, општини, цркви, или другој јавној установи, или држави;
- 4., Кад је завешталац наследнику наложио, да наследство или један сразмерни део истог коме другом по смрти својој остави; и
- 5., Исто тако и кад би завешталац изјавио жељу да се не пописује имање, које малолетнима

или стараницима оставља, судија ће опет наредити да се попис учини; но у оваком случају попис ће вршити само старалац са помоћним стараоцем, и списак, пошто га потпишу, предати под печатом судији, који га неће моћи друкчије отворити, но само у важним случајима, па и то пошто саслуша стараоца и помоћног стараоца.

Чл. 63. За попис заоставшег имања надлежна је општинска власт; но судија може наредити, да попис учини полицајска власт, а и сам га може предузети у особито важним случајима, ако се имање у месту суда налази.

Чл. 64. Ако се имање налази у другом округу, судија ће се обратити надлежном старалачком судији, да попис овај учини према наређењу предидућег члана.

Чл. 65. Одређено лице врши ће попис пред два укућанина умрлога или пред другим људима, који заслужују поверења, као сведоцима, и пред стараоцем.

Осим ових биће позвани још и извршилац тестамена и наследници, који се налазе онде у месту или су тако близу, да се одмах могу позвати. Ако позвани не би дошли у казано време, попис ће се и без њих извршити.

Чл. 66. У списак мора ће се јасно и тачно пописати цело покретно и непокретно имање, које је завешталац у време своје смрти имао а по процени вредност свега пописаног имања појединце и у суми означити. Затим ће се забележити кад је попис извршен и пред којима лицима.

Образац под II показује како треба овај списак саставити.

Чл. 67. Лице, које попис врши, постара ће се да све имање завештачево изнађе и попише. Оно ће попис у колико је могуће пре извршити и списак судији одмах поднети, и ништа неће смети самовласно да наређује о предметима заоставшег имања, јер ће за то строго одговарати, као што не ће ни смети ништа од имања куповином нити другим ма којим начином себи прибавити.

Чл. 68. Хартије од вредности, које заоставшем имању припадају, означиће се тачно по роду, броју и дану издања. Саме пак исправе забележиће се у списку само по њиховој означеној (номиналној) вредности а њихову праву вредност судија ће доцније узети при расправи масе.

Чл. 69. Код других примања завештаочевих показа ће се и означити име дужника, дан издања исправе, и других овима принадлежећих писмена, и сума главног дуга као и то, да ли је и како главница осигурана. А ако о коме примању не постоји исправа, то ће се у списку казати какав је доказ за ово примање.

Исправе, рачуни и друга писмена, која могу бити од важности за учеснике, но која се не односе на поједине тражбине, означиће се у кратко на крају списка.

Чл. 70. Покретне ствари или ће се означити по роду, броју, мери и тежини, или ће се свака за себе у списку описати и њина вредност према процени означити.

Веће количине или збирке ствари истог рода, могу се и у особитим списковима побележити, који ће се онда главном списку придружити.

Чл. 71. Вредност непокретних добара свагда ће се у списку означити.

А исправе, које сведоче о вредности каквог непокретног добра, прилажу се списку у оригиналу или у одостовереном препису, или ће се у списку у главној садржини означити.

Чл. 72. Непокретна добра, веће збирке

књига, или редкости и друге покретне ствари особите вредности, свагда ће два вештака проценити, а где је заоставше имање незнатно, моћи ће га и сами сведоци проценити.

Остале пак покретне ствари може и један само вештак проценити, ако не би које интересовано лице затражило, да се још други вештак ради тога позове, у коме случају мораће оно само овом вештаку трошак накнадити.

Процениоци имају тачно и савесно да одреде обичну вредност добра и ствари, коју су та добра у време смрти завештаоачеве имала.

Чл. 73. Исто тако пописаће се и ствари, за које би се изводило да су туђе, али се неће процењивати, ако се јасно покаже да су заиста туђе, нити ће се при срачунавању имања у рачун узимати. Но свагда ће се приметити, ко и по каквом основу исте ствари тражи.

Исто тако пописаће се и оне ствари, које завештаоцу припадају, но које се у рукама других налазе, и у списку назначити за што се при другом налазе.

Чл. 74. Ако би се без велике тешкоће и губитка у времену могло извесно сазнати, колико је умрли дугова оставио, то ће се и ови

дугови у списак побележити; за тим назначиће се колико има неплаћеног пореза и другог плаћања, и докази о свему овом тачно изложити.

Нарочито ће се пак онда морати сви дугови при попису потпуно изналазити, кад се попис чини још при прибављању извештаја о смрти умрлога како би судија у стању био да расправу без дугих истраживања сврши.

Чл. 75. Кад умре лице, које се трговином занимало, означиће се у списку какве су књиге при попису нађене. За тим ће се оне до онога дана, кад је завешталац умро, закључити, а ако је потребно закључење то учиниће се и у присуству вештака и стање имовно по њима у списку означити. А ако је такво лице имало учешће још и у другој трговачкој радњи, то ће се од ове изискати о томе рачун, који ће према околностима вештаци прегледати.

Удеонице акционарских друштава означиће се у списку као хартије од вредности (Чл. 68).

Чл. 76. Списак имања потписиваће одасла-ник, вештаци, сведоци и друга лица, која се на попис позову; и тако закључени списак предаће се са свима прилозима судији.

Чл. 77. Ако је имање завештаоачево, које се наслеђује, пописано у више засебних спис-

кова, судија ће од свију ових саставити један главни списак, који ће цело посмртно имање обухватити. Списак овај има ће се сачинити такође по образцу под II.

Чл. 78. Трошкови, који се око пописа учине, исплатиће се из масе. Но ако су попис тражили повериоци, онда ће се исти трошкови од њих наплатити.

Чл. 79. Кад се наследник изјасни да без сваког услова наслеђе прима, то ће он цело имање исто тако као и кад би се пописивало по свима саставним деловима јасно описати и истинитост тога пописа, место заклетве, својим потписом потврдити. Ово ће он моћи или сам или преко свог пуномоћника учинити, који ће за тај посао морати имати нарочито овлашћење.

На овај начин учињена потврда о имању служиће целој судској радњи за основ, и вреди ће као да је судски попис учињен.

Чл. 80. Где нема стараоца ту могу и други прописима ових правила за расправу овлашћени (Чл. 104 и 105) предлагати судији, да се што од имања прода, ако би то квару изложено било, или би одржање тога имања до расправе скончано било са великим трошком.

ОДЕЉАК ШЕСТИ

О ПОЗИВУ НАСЛЕДНИКА И ЊИХОВОМ ИЗЈАШЊЕЊУ О НАСЛЕЂУ.

Чл. 81. Изјашњење о примању наслеђа подноси се судији усмено или писмено (Чл. 3 и 4.) и то у року, који он одреди.

Чл. 82. Судија ће по правилу одредити рочиште, на које ће позвати све, који би право на наслеђе полагали, да на исто донесу све исправе, које би им за доказ истог права служиле. При саслушању судија ће упитати сваког наследника, да ли се и на који начин наслеђа прима или се истог одриче; а оне наследнике, који нису привели вешта лица, да их на рочишту заступе, поучиће каква су закона следства кад се ко условно или безусловно изјасни да наслеђе прима; па ће према томе њихова изјашњења о примању наслеђа у протоколу забележити.

Лице, које је изаслано да прибави извештај о умрломе, треба још тада да ово изјашњење о наслеђу изиште, ако не би какве сметње било.

Чл. 83. Исто тако оставља се судији, који расправља заоставше имање, да наследнике или њихове законе заступнике саслуша о примању

наслеђа или другим околностима и то или преко њиховог судије, ако они у другом округу живе или да их позове, да за себе пуномоћника пошаљу, као што ће у овом случају имати да одреде пуномоћника у месту суда, који ће и остале наредбе по маси за њих примати.

Чл. 84. Ако се наследник не може одмах да изјасни, хоће ли наслеђе да прими или не судија му може према узроцима, које би он претставио, оставити за то један рок до три месеца.

Чл. 85. Кад се коме од наследника продужи рок остали наследници могу се и раније о примању наследства саслушати, но они се не ће моћи принуђавати, да ово изјашњење пре поднесу, него што би протекао рок, који је санаследнику продужен.

Чл. 86. Кад наследници, који су за управу имања способни, не дођу не рочиште, или на истом или у времену (чл. 81.) у ком је тражено од њих изјашњење о примању наследства такво изјашњење не поднесу, — судија ће, без призрења на њихове тражбине, продужити расправу имања само са оним наследницима који се као наследници јаве, и овима у колико би им по доказаном праву припадало имање и из-

дати. Но ово се свагда има изречно напоменути у позиву, којим се наследници на рочиште буду позивали, или којим се од њих о примању наследства буде изјашњење тражило.

Чл. 87. Сваки наследник треба у изјашњењу своме да покаже основ, по коме наследство тражи и да о томе нужне доказе поднесе.

Чл. 88. Ово изјашњење, ако није код судије на протоколу учињено, мора наследник сам својеручно или његов закони заступник потписати. Ако је наследник изван места суда, то изјашњење његово мора да буде одостворено влашћу, која и друга потврђења чини (§. §. 80 и 187 грађ. п. суд.). На овај начин написано и поднесено изјашњење судија ће примити и у актама масе чувати. А доказ о своме праву на наследство може наследник и доцније поднети у року, који му судија одредио буде.

Чл. 89. За кога се по показивању сродника ила других пособних сведока може узети, да је по тестаменту уредно начињеном или по законом реду најпречи наследник, тај ће се дотле за законог наследника и сматрати докле то други или ближи сродници не оспоре и противно не докажу.

Ако би се ко при изјашњењу, да се прима наследства, позивао на усмени тестамент умрлога, довољно је, ако сведоци о истом тестаменту издаду писмену сведоџбу, својеручно потписану, или се по пропису чл. 44 о томе протоколарно саслушају, а не морају се на то и заклинавати (чл. 45.). +

Чл. 90. Кад се наследство има да расправи по законом реду, оставља се расуђењу судије, да он, ако нађе да је најближе и искључно право пријављеног наследника сумњиво, може саслушати и она лица, која би с овим могла имати јаче или равно право; и према околностима судија ће сва ова лица и огласом позвати сходно чл. 94 ових правила.

Чл. 91. Кад се више наследника пријави судија ће, ако су сви у једно време сами или на позив дошли, саслушати свакога понаособ о праву и доказима на наслеђе, па кад све сврши онда ће свакога појединог основе и доказе претставити другоме, и обрнуто, па којима се право на наслеђе призна они ће се и пустити, да се о наслеђу изјасне.

Оспоре ли један другоме право онда ће судија ону страну, која има мање права, упутити на

спор, оставивши јој рок најдаље до два месеца дана за подизање тужбе, о чему има да извести и судију у течају тога рока, па ако она у одређеноме року тужбу не поднесе или из важних узрока продужење рока не добије, судија ће са другом страном расправу свршити.

Чл. 92. Онај, чије се право оснива само на последњој вољи или на законом реду, мораће водити парницу противу наследника, који би своје право из уговора о наследствоу доводио, ако би овај уговор имао све законе услове и ако истинитос његова не би оспоравана била. Исто тако и онај, који би тражио да по законом реду наследи, има се упутити на парницу противу оног, који би своје право оснивао на тестаменту, а овај би има све законе услове и истинитос његова не би оспорена била.

Но ако права тестаменталних законих наследника међу собом у сукоб дођу, судија ће пошто обе стране саслуше, ону на парницу упутити, које би право на наследство слабије било.

Чл. 93. Ако упућена страна поведе парницу за одређено време, судија ће тада задржати расправу масе, док се поведена парница не сврши.

Но парничар међу тим може тражити код суда обуставу заоставшег имања до свршетка исте парнице.

Ова обустава дозвољаваће се само према прописима грађ. суд. поступка кад исту тражи оно лице, које је већ добило управу над заоставшим имањем.

Чл. 94. Кад су наследници заоставшег имања са свим непознати, или су познати, али се у одређеном року суду не јаве; или, ако они, који су пропустили овај рок, не би хтели свој припадајући део наследства да приме, судија ће онда поставити маси браниоца и по званичној дужности позвати непознате наследнике огласом (бразак III.) да се за годину дана јаве и своја изјашњења о примању наследства поднесу; јер у противноме случају маса ће се распоредити и имаће онима предати, који се као наследници јаве и своје право осведоче; а непримљени део наследства, или ако се нико за наследника не јави, онда и цело заоставше имање, као без наследника, судија ће држави предати.

Доцније пријављени наследници задржавају дотле своја права на заоставше имање, док им оно по закону грађанском не застари.

Чл. 95. Како постављени бранилац тако и сви, којих се ствар тиче, не гледајући на то, што је судија наследнике огласом преко новина позвао, трудиће се да сваким могућним начином за непознате наследнике сазнају, па да то одмах судији јаве.

Чл. 96. Ако се и пошто протече огласни рок не пријави нико за наследника, судија ће позвати државнога правобраниоца, да се за државу о наслеђу изјасни, и ако има каквих тражбина из масе да их са повериоцима пречисти.

Чл. 97. Ако ли је судији познат наследник, али се незна где живи, то ће он таквом наследнику поставити заступника и одредити му рок, до кога се има постарати да за одсуствујућег наследника разбере где је, па ако то сазна, онда да га о наследству извести.

Но ако не би било изгледа да ће се одсуствујући моћи тако да пронађе или би покушаји остали без успеха, судија ће без одлагања а по предлогу браниоца позвати преко новина (бразак IV.) одсуствујућега, да се за годину дана или сам, или преко свог законотпуномоћника јави судији да ли се наследства прима или не; јер после тога рока судија ће

место њега саслушати о томе постављеног браниоца масе; па кад се овај изјасни да наследство за отсуствујућега прима, исто ће се код суда причувати, док се не докаже да је отсуствујући наследник умро или се судски за умрог неогласи.

Чл. 98. Издани оглас на наследнике (чл. 94. и 97.) приковаће се на судско здање и три пута у званичним новинама објавити; а према околностима може се и у страним новинама огласити.

Ако би требало овакве огласе за више маса издати, то ће се моћи за све један оглас направити. Таксу за огласе плаћа маса, или, ако је оглас за поједине наследнике издан онда наплаћује се из дела ових наследника.

Чл. 99. Ако се наследник одрече наслеђа или се у прописаноме року не јави, онда се може за наслеђе пријавити онај, који за тим наследником долази.

Чл. 100. Кад се ко по преднаведеноме реду и доказима има да призна или огласи за наследника, или кад ко у путу редовнога спора за наследника признат буде, па се судији с извршном пресудом јави, онда ће га овај питати

да ли се и на који начин наслеђа прима, па ће према томе и поступати.

Чл. 101. Кад по предтвеноме какво лице за наследника признато буде, и оно се изјасни како се наслеђа прима, судија ће о свему, како је ствар текла, и како се оно за наследника проглашава издати о своје стране решење.

ОДЕЉАК СЕДМИ

О ПОЗИВУ ПОВЕРИЛАЦА УМРОГА ЛИЦА.

Чл. 102. Ако се повериоци умрлога нису пре судији пријавили нити су с њима признати и несумњиви наследници учинили погодбу о начину измирења, него је остало, да се то учини после изјашнења наследника о пријему наслеђа, судија ће све повериоце умрлога (по обрасцу V.) позвати, да се до извесног дана са својим тражбинама и доказима пријаве.

Чл. 103. На одређено рочиште морају се позвати и признати наследници, стараоци и браниоци масе.

Пријављене повериоце или оне, који би какво право на наследство полагали, судија ће протоколарно саслушати и протокол тога саслушања актама масе придружити.

У овом протоколу мора се назначити: име и презиме и место обитавања сваког наследника или повериоца или њихових заступника, шта траже и по каквом праву. Ако се тражење на исправи оснива, забележи ће се и дан издања поднешених исправа.

Ако би пак који што на писмено тражио, то се овакве молбе имају у протоколу (ставити) забележити и сврх истих наследници или бранилац масе известити.

Чл. 104. Почем повериоци умрлога нису дужни чекати на изјашњење наследника о пријему или одбацају наслеђа, и на распру њихову о томе ко ће имање да наследи: то судија може у договору са пријављеним наследницима поставити браниоца маси и са овим пречистити тражбине њихове. Ако пријављени наследници не би хтели поставити браниоца, то ће сам судија учинити и тражбине поверилаца пречистити.

Чл. 105. Оним наследницима, који су п њиховом реду позивања на наслеђе или по доказима несумњиви, но који се из каквих узрока нису могли за наследнике огласити, може судија допустити, да они сами или преко заступника, — у место браниоца — (чл. 103.) — са повериоцима тражбине пречисте.

Ово се исто може допустити и другим наследницима, који за тим долазе (чл. 93. и 94. ових правила).

Чл. 106. Ако се за рачун личних поверилаца продаје какво непокретно добро, које је интабулацијама или прибелешкама оптерећно, онда ће се обезбеђени повериоци пре, него што се новци распореде, нарочито позвати, ако се нису пре тога јавили.

Чл. 107. Пошто судија изда оглас (позив) на повериоце одмах ће по званичној дужности, наредити, да се из интабулационих књига изведу све на имању интабулиране тражбине, па овај извод осталим актама придружи и у протоколу за пречишћавање тражбина (протокол ликвидације) забележи све родом који је поверилац коју суму интабулирао.

Чл. 108. Све, што је догде речено, важи само онда, ако се према пријављеним тражбинама и имовном стању умрлога не покаже, да је маса презадужена, те тако да се не могу да намире сви повериоци.

Покаже ли се противно, а стараоци или пунолетни наследници не предложе начин о измирењу поверилаца, на који би и ови при-

стали, онда ће се поступити као са презаду-
женим имањем.

Чл. 109. Кад се ствар појави онако како
је речено у другоме ставу преднаведенога чла-
на (108) онда ће судија огласити, да није над-
лежан за даљу радњу и јави ће случај окруж-
номе (односно варошком београдском) суду из-
ложив му укратко стање масе према понису и
процени, као и целу суму пријављених траж-
бина, а послаће му и онај протокол, на коме
су пријављене све тражбине поверилаца и из-
ложене све интабулације и прибелешке.

Чл. 110. Кад се у случају чл. 109. судија
огласи да је ненадлежан, онда се ова његова
ненадлежност простире само на даљу расправу
поверилачких тражбина и у односу на преза-
дужено имање умрлога, али он не престаје да
и даље по закону о старатељству води бригу
о личности малолетника и стараника.

Чл. 111. Кад распоред, који буде стечишни
суд издао, добије извршну силу, онда ће га
суд послати судији за ванпарнична дела, те да
га овај актама масе придружи.

Чл. 112. Све што би се повериоцима по рас-
поредном решењу суда имало да изда из пре-
задужене масе, као и оно, што би судија за

ванпарнична дела у кругу своје власти -- кад
он ствар расправља — решио да се изда, из-
даваће првостепени суд који чува новце; а да
би он знао, да је дошло време издавању нова-
ца, посла ће му се решења судије за ванпар-
нична дела, кад она буду добила извршну силу.

Чл. 113. Повериоци, који по овако изврш-
ним решењима буду имали што да примају, јави
ће се суду у цели исплате тражбина, и све
ће се тада исплаћивати оним редом, који је у
решењима означен.

ОДЕЉАК ОСМИ

О РАСПОРЕДУ ПОЈЕДИНИХ ПОСМРТНИХ СТВАРИ ЗА ВРЕМЕ ДОКЛЕ
СЕ МАСА НЕ РАСПОЛОЖИ

Чл. 114. Наследнику, или његовом законом
заступнику, чије је право на наслеђе довољно
доказано, судија ће предати заоставше имање
на управу и старање.

Исти наследник или бранилац масе може по
дозвољењу судије како покретна тако и непо-
кретна добра продати или заложити, тражбине
уступати, или од дужника новце примати, ако
је тако тестаментом наређено, или ако је нужно
да се исплате погребни или иначе друди трош-
кови, или да се отклоне очевидне штете или

ако се ствари због несразмерних трошкова сачувати не могу.

Оном наследнику или његовом законом заступнику, за кога се јасно докаже да има неограничено искључно право на наследство и да имањем својим може слободно располагати, судија може предати и готовину масе и друге покретне ствари и дозволити му, да ово може било путем јавне власти или иначе и продати, ако је из осталог имања измирено све, што се имало исплатити и последња воља у свему извршена; или ако то интересована лица допусте.

Чл. 115. Ако се заоставше имање из којег од оних у чл. 29. изложених узрока налази јеш под судским печатом, онда, ако се има продати, судија ће продају наредити и добивени отуда новац послаће се првостепеном суду на чување, ако се по наређењу судије за ванпарнична дела нема одмах на друго што употребити.

ОДЕЉАК ДЕВЕТИ

О ПРЕДАЈИ НАСЛЕДСТВА

Чл. 116. Да би се наследнику могло предати наследство, он мора не само да је на исто доказао потпуно своје право, него мора и уверење поднети, да је према околностима потпуно

потпуно испунио све обвезе, које су му законом или завештањем умрлога наложене.

Судија ће се старати, да се докази о томе без оклевања прибаве, како би се предаја извршити могла, ако томе никакве препреке више не стоје на путу; у противном случају може наредити, да му се о чему накнадно доказ поднесе, где би му такав не достојао.

Чл. 117. По правилу судије су дужне позвати наследнике, да овакве доказе на писмено поднесу, и одредити им за то нужни рок.

Чл. 118. При малим и мање заплетеним масама, има се судија старати, да се, у колико је год могуће, прибави одмах све, што је за посао расправљања нужно, као: извештај о умрломе, попис заоставшег имања, изјава наследника о примању наследства, узајамно признање наследника о наследном праву, доказ о постојећим обвезама наследника, а према околностима и деоби наследства или извод о правом стању масе, и ово све да у једном протоколу по реду стави; нарочито пак ово се има учинити, где су наследници слабога стања, да се иначе због овога не би дангуби излагали.

Чл. 119. Но ако није ово могуће све једном

приликом свршити, онда ће судија, пошто нужно припреме учини, како наследнике тако и друге којих се ствар тиче, позвати једнога дана и о расправи масе саслушати.

При већим масама, или где би то странама лакше било, судије их могу позвати, да на оно о чему се имају питати, и написмено одговоре, као што могу писмене одговоре и на само рочиште донети.

Но ово треба избегавати при расправљању сеоских маса, осим где би то стране саме изречно захтевале.

Чл. 120. Заоставше имање оних лица, која су са државном касом рачуне водила, не сме се издавати пре, него се о томе извести оно надлежатељство, кога се тиче.

Чл. 121. Наследник, који је за таквог тестаментом наменован, дужан је тачку по тачку показати, у колико су тестаментом или кодицилом завештаоца учињене наредбе извршене.

Чл. 122. Но ни у ком случају не сме се заоставше имање издавати наследницима, ако би то било од штете за право уживања удовице, које њој припада по § 412. грађ. зак. а тако исто не сме се издавати ни пре него испору-

копримци прогласом или иначе о испоруци буду извештени.

Ако је онај, који има испоруку да прими малолетан, или се наводи под старатељством, или се за њега још незна где је, — онда се испорука мора причувати на одређеном за то месту, а испорукопримац, ако се незна где живи, мора се о томе прогласом известити.

Чл. 123. У свима случајима кад наследнику није остављен закони део наследства или му је такови непотпуно остављен (§. 477 гр. зак) дужни су остали наследници и испорукопримци издати од свога дела онолико, колико по сразмери потребно буде, те да се тако закони део оног наследнику потпуно намири.

Чл. 124. Ако је умрли наименовао извршиоца тестаamenta, онда је и овај дужан да са наследником у чл. 121 и 122 поднесе уверење судији.

Чл. 125. Коначна расправа заоставшег имања по правилу не сме се одложити до деобе наслеђа баш кад би се малолетници или старици за наследнике и пријавили.

Чл. 126. Чим је наследник потпуно доказао своје право на наследство и све нужне обвезе испунио, има му се исто наследство из-

дати, са масе стављени печат, ако је и то учињено, скинути а расправа заоставшег имања за свршену прогласити, и о томе наследнику уверење издати. У уверењу треба да се назначи:

1., име и презиме завештаоца и дан његове смрти;

2., име и презиме наследника, по каквом му основу наслеђе припада, и какву је изјаву и он о истоме дао; а ако учествује више наследника, онда се мора назначити колико коме од наслеђа припада, а при томе напоменути и деоба, ако је она још пре предаје имања предузета;

3., да ли заоставше имање припада наследнику на слободно употребљење, или је он у уживању плодова и располагању имања ограничен у неколико завештањем умрлога, у опште дакле означити све, што ће за сазнање ствари коме год од тичућих се лица нужно бити;

4., ако је наследник малолетан или је старик, и то се мора јасно означити. Како се ово уверење саставити има служи за пример образац VI.

Чл. 127. Пошто се сврши расправа заоставшег имања, сва акта, која се на масу односе, остају код суда, а овај ће дужан бити сваком,

кога се тиче, издати оно, што би који затражио да му се од истих акта било на увиђење или у препису даде.

Квите о плаћеним погребним и другим трошковима, као и о плаћеним дуговима заоставшег имања, а тако и све друге исправе, које суду нису потребне, имају се наследнику издати.

Чл. 128. Ако се по свршеној предаји нађе још што од заоставшег имања, које пре није било познато, онда ће судија и о томе нужно наређење учинити. Но при овоме неће нужно бити, да се наследници наново питају о примању имања и друга предаја имања чини.

Чл. 129. Ако се по свршеној предаји наследства пронађе завештање, то се оно има предати судији, који ће га по том обзнанити и у акта оставити.

Ако учесници затраже издаће им се препис овог завештања (чл. 41. 43. и 47.). Нова пак расправа наслеђа овде се неће чинити.

Но лица која би могла имати права из објављеног завештања, и која при објави истог не би била, морају се о том известити; а њима стоји на вољи да своје право на наслеђе

редовним путем доказују и парницу поведу против притежаоца завештаног имања.

ОДЕЉАК ДЕСЕТИ

О ДЕОБИ НАСЛЕДНИКА.

Чл. 130. Наследницима умрлога у инкоксом стању, били сви пунолетни или и са малолетнима, стоји на вољи да се деле, или у заједнини да остану.

Чл. 131. Деоба пунолетних наследника, и како ће се она извршити, не тиче се судије за ванпарнична дела; али кад има малолетних или стараника са пунолетнима у заједнини а деоба мора да се чини, судија ће се старати, да малолетни и стараници при деоби буду законом заступљени (чл. 75. закона о старатељству). По томе ако они немају стараоца, овај ће им се поставити.

Чл. 132. Ако пунолетни наследници изјаве, да желе, да остану са малолетнима у заједнини, судија за ванпарнична дела одобриће ову заједнину, ако с друге које стране не буде противних предлога или ако корист малолетника противно томе не налаже.

Пунолетници морају судији за ванпарнична дела да покажу начин, на који остају са ма-

лолетницима у заједнини, да ли ће т. ј. ови у свему прилоду дела имати, и да ли од тада састављају задругу, или иначе остају заједно и како.

Чл. 133. Ако по наведеноме малолетници остану са пунолетнима у заједнини и утврде задружно стање, онда престаје свака даља радња судије за ванпарнична дела, и он ће тада и стараоца, ако је наменован, од дужности разрешити.

Чл. 134. Ако се удовица умрлога, уживајући мужевље имање, не би могла сложити са пунолетним наследницима, па би тражила деобу за малолетну децу, с којом би рада била да живи заједно, судија за ванпарнична дела одобриће ову деобу, ако би на то пристали пунолетни наследници, о чему се они морају пре деобе да саслушају, и наредиће, да се део малолетника узме у попис; у противном случају упути ће удову, да деобу тражи путем спора код редовног суда, а даља његова радња управљаће се према томе како се ова ствар код суда свршила буде.

Чл. 135. Судија за ванпарнична дела не само што мора да зна за сваку деобу, која

се тиче малолетника и стараника, него ће се бринути и о томе, да они добију део, који им по закону припада; и зато, ако би било спора шта у деобу мора да уђе, упућиваће стараоца или заступника на редовни суд.

Чл. 136. Судија за ванпарнична дела при оцени, да ли су малолетници приликом деобе са пунолетнима добили део, који им по закону припада, или нису, има ће пред очима наређења грађ. законика (глава XIV о деоби).

Чл. 137. При деоби морају бити с једне стране старалац и помоћни старалац, а с друге остала лица, која имају учешћа у деоби, или њихови пуномоћници; сама пак деоба може се извршити, ако не иначе а оно по одредби §. 434 грађ. пост. судског.

Чл. 138. Ако се деоба мора да врши код изборног суда, — (по § 434. грађ. пост. судск.) — то ће судија за ванпарнична дела, пошто расправи у договору са стараоцима шта ће у деобу да уђе (чл. 134 и 135), издати решење, у коме ће бити изложено поред осталог и то, шта ће ући у деобу. С оваким решењем обратиће се старалац полицијској власти зарад састава изборног суда.

Чл. 139. Што на деоби припадне малолетнима или стараницима пописаће се особено, и овај списак послаће се судији за ванпарнична дела.

Д Е О III.

О усвојењу, позаконјену, и отпуштању деце испод очинске власти.

Чл. 140. Усвојење бива на начин како је прописано у Гл. III. грађ. законика пред судијом за ванпарнична дела.

Где се усваја малолетни поступиће се по закону о старатељству. (Чл. 75. и 94.).

Пунолетно пак лице мора се само да изјасни о свом усвојењу. Ако му је закони отац жив онда је потребно и овога саизвољење.

Чл. 141. У случајима, где је за усвојење нужно судско саизвољење, молба о усвојењу поднеће се надлежном судији за ванпарнична дела, заједно са писменом, које треба да је начињено по пропису §. 145. грађ. законика; и тада судија је дужан да испита породичне односе и године поочима или помајке, као и лица, које се усваја.

Чл. 142. Кад се усвојење потврди, судија ће од поднешеног писмена, или ако је пристао на усвојење свршен код суда, од преписа овог

протокола о пристанку предати по један комад како поочиму или помајци, тако и посинку или његовом заступнику, а од поднешеног писмена судија ће и за суд један комад у препису задржати.

Чл. 143. Родитељи могу своје ванбрачно дете да позаконе по начину како је прописано у §. 134. тач. 3. грађ. зак. и чл. 94. закона о старатељству.

Чл. 144. Молба се подноси као и при усвојењу надлежном судији, а овај ће је са својим мишлењем спровести министру правде, који, ако не буде каквих препрека, подноси то са својим мишлењем на решење владаоцу.

Чл. 145. Решење владаоца од онога дана, кад је издато, добија закону силу. О овоме решењу владаоца судија ће извести дотичне стране и наредиће, да се исто решење у књигу рођених заведе.

Чл. 146. Да се дете од очинске власти ослободи отац је дужан у случајима, где се по §. 152. грађ. зак. тражи и судско одобрење, да то претстави надлежном судији.

Нађе ли судија да је корисно по малолетника да се од очинске власти ослободи, и да ово

ослобођавање није скопчано ни са каквом злоупотребом, он ће то дозволити и о томе издаће решење обема странама.

Од дана, кад ово решење малолетни прими, он се у односу своје личности и имања равна пунолетном лицу; а кад решење буде извршено, судија ће, на очев трошак, и огласом објавити да је малолетни признат за пунолетнога.

Д Е О I V.

О званичним сведочанствима у опште и потврђењу писмених исправа, срањивању преписа са оригиналом, потврђењу и издавању исправа.

Чл. 147. О свима делима, по којима је што код суда рађено, и од којих се акта у суду налазе, судија ће на захтевање страна издавати овима она сведочанства, која и у колико дотичне стране у својим правним пословима желе да употребе.

Чл. 148. Уверења о закону, који влада у Србији, издаваће Министар Правде онима, којима би нужна била за тражење и одбрану својих права у страној држави.

У оваквим уверењима мора се закон, који постоји, тачно да означити и његова садржина од речи до речи испише без икаквог објашња-

вања или примене тога закона на какав извештај случај.

Чл. 149. Све исправе, које по пропису закона морају бити државном влашћу потврђене или оверене било по званичној дужности или кад то која страна захте, власти ће, како судске тако и полицијске, у кругу своје надлежности потврђивати или оверавати по правилима, која су овде прописана.

Чл. 150. Страна, која то захтева, мора лично или преко пуномоћника да престане власти, која ће је о томе протоколарно саслушати. Но може то и написмено тражити, само у том случају власт, која прими писмено, забележиће на истоме: да ли та је поднео сам молилац или његов пуномоћник, пошто се о њиховој личности претходно увери, и ово ће потписати и сам доносилац.

Чл. 151. Исправу, коју једна страна или више њих начине или издаду, судија за ванпарнична дела, или званичник полицијски, приликом потврђења прочитаће странама од речи до речи и позваће их, да се изјасне: је ли то њихова воља (сагласије). Ако се примети да садржина исправе није јасна и разумљива ма којој страни (н. пр. лицу неписменом и неуком)

пустиће се, да она по свом начину говора и схваћања све оно каже, што ваља у исправи да буде; па ако се примети да се њен говор не слаже са садржином исправе, исправа се не ће ни потврђивати, него ће се стране упутити да поднесу другу исправу.

Но ако је ова несагласност само у једној тачци исправе, нарочито кад је она од више тачака, власт ће по одобрењу страна ову тачку исправити у додатку свог потврђења. и ову измену назначити не само у протоколу — где ће се и то означити да је исправа од речи до речи странама прочитана — него и у препису што остаје у надлежateljству.

Ако је оригинална исправа без преписа поднесена, онда ће исту потврђујућа власт дати да се препише на трошак дотичног лица.

Чл. 152. Ако од представних страна једна или друга не зна српски а судија или званичник полицијски не би опет знао њихова језика, то ће се, ако саме стране не доведу тумача, позвати који зналац од грађана да ствар протумачи. Све ово означаће се и на протоколу, на коме ће се и тумач потписати, а исто тако назначиће се и у самом потврђењу.

Чл. 153. Осим случаја кад се што само са оригиналом сравњава и оверава, у свима осталим случајима потврђења исправа морају власти познавати лица, која исправе поднесу и поступиће по чл. 151 ових правила.

Чл. 154. Уговори законом забрањени, неће се смети потврђивати.

Чл. 155. Ако је која уговарајућа страна разума лишена, или би какав телесан недостатак искључавао њену способност за уговарање, на шта такође треба власти да пазе приликом потврђивања, онда се неће допустити, да се она на што обвезује или какав за се у опште теретан уговор веже. (Чл. 139 и 141 зак. о старатељ).

Исто тако, и ако би лице, способно за уговарање, у времену кад је претстало власти због потврђења исправе, било у таквом стању, да не би способно било да схвати садржину исправе или онога, на шта се обвезује и уговара, као : ако је у пијанству, или јаком душевном потресу, — власти исправу неће потврђивати догод то стање не престане.

Чл. 156. Ако исправу издају општине, цркве, манастири, еснафи, разна друштва и т. п.

— онда приликом потврђења ваља пазити на постојећа устројства и прописе како ова друштва по њиховој природи морају и треба да буду заступљена.

Док преставници ових моралних личности не докажу да су власни заступати их, дотле власти исправе, које они поднели буду, не ће потврђивати.

Чл. 157. При потврђењу пуномоћства, т. ј. уговора, којим једна страна овлашћује кога, да за њу може што пуноважно да учини, није потребно да предстаје власти опуномоћена страна. То исто важи и за све друге једностране обвезе, које у рукама друге стране јесу доказ о обвезаности издавача, као : о потврђењу облигација, квита, одобрењу интабулација и томе подобна.

Чл. 158. Кома исправе нестане, (§. 204 грађ. суд. пост.), може да тражи код судије за ванпар. дела, да му се нова изда, и судија ће тога ради позвати дотично лице, па ако ово не пристане да другу исправу изда, упутиће другу страну, да то код суда парничним путем тражи.

Чл. 159. Преписи, који имају да се пот-

врде, морају се најпре тачно са оригиналом да сравне. Ови преписи, колико је више могуће, морају бити једнаки са оригиналом и у самом правопису, разликујућим знацима, скраћивању као и раду самих писмена.

Ако су места у оригиналу измењена, избрисана, уметнута или на крају додата, то се мора и у препису назначити, или у званичном потврђењу напоменути. Исто тако и о поцепаним, или по спољном облику очито подозривим исправама у потврђењу казаће се какве су, а и то ће се напоменути: да ли је исправа, која је преписивана оригинал или само потврђен препис; даље означаће се место, где се поднешени оригинал наводи, или име оне стране, која га је поднела, и дан потврђења; и на послетку биће судом потписана и званичним печатом утврђена.

То исто важи и за потврђење извода из трговачких, занатлијских и фабрикантских књига, а уз то ће се означити и то: која је књига, н. пр. дневник, партијалник и т. д. је ли потврђена судом и кад, да нема каквих дометака, брисаних и помрчених речи, или чега другог што би из природног реда књиге излазило; за-

тим, је ли извод у целости или је тек неки део, и има ли сабране сумме.

Потврђењу преписа, који није од оригиналне исправе, већ опет од преписа њеног, има места само онда, кад је у првом препису све оно казано, што је напред означено, а иначе се мора поднети оригинал.

Чл. 160. Оверење истинитости онога, што је писано, или потписа у оригиналној исправи, тражи ће се код полиц. власти или судије за в. дела, и то или писмено или усмено.

Власт је дужна да лице, које оверење тражи, лично на протоколу саслуша о томе: да ли признаје да је писмено само написао или потписао.

Ако власт издаваоца исправе не познаје, мора се сведочбама два способна сведока, које познаје, и које ће издавалац довести, уверити да је он лице за које се издаје (Чл. 146).

Оверење се назначује на самој исправи која је за то поднешена, и то у онакој форми каква је прописана и за друга званична оверења.

О прављењу и примању тестамената.

Чл. 161. Прављење и примање писаних тестамената спада у круг судије за ванпар. дела.

Чл. 162. Кад се донесе запечаћен тестаменат, судија ће доносиоца узети на протокол о томе: чиј је тестаменат, затим ће тестаменат завити, завој својим печатом запечатити, и озго написати чиј је тестаменат и кад је суду предан, ставивши и нумеру протокола. Доносиоцу пак издаће признаницу да је и кад тестаменат примио и под којом се нумером чува.

Овај тестаменат чуваће се под сигурним затвором где и остали важни документи.

Чл. 163. Завешталац може и усмено код судије своју последњу вољу да изјави, но у том случају он мора привести судији два грађанина, који имају сва својства, која се по закону за сведока траже.

Чл. 164. Тестеменат, овако начињен или донешен, остаје у суду до год смрт завештаочева не да повода, да се отвори рад правца наследника, што бива такође по прописима ових правила. Ако завешталац захте мора му се тестаменат вратити, пошто он врати признаницу, и пошто судија на протоколу забележи да је и кад враћен тестаменат.

После смрти завештаоачеве тестаменат не сме се ником издавати догод се на отвори. И сама поднешена признаница може бити само повод

за отварање тестамената, а никако доказ и о праву на тестаменат.

Чл. 165. Ако судија онога, који му тестаменат донесе да се у суду чува, или онога, који тражи, да му се тестаменат у суду начини, или најпосле онога, који по признаници тражи, да му се тестаменат врати, лично не познаје, — мора се о њему најпре да извести од два лица, која га познају, и то ставити на протокол, који ће и ови познавачи, потписати.

Чл. 166. Кад је поднешен затворен тестаменат судија ће се извести од доносиоца о његовој уредности, т. ј. да ли га је завешталац сам писао и потписно, и ако није, има ли у њему нужног броја сведока. Ако се из доносиочева одговора види да тестаменат није направљен по прописима грађ. законика, онда ће се завешталац упутити, да учини како ваља, те да његов тестаменат има законску важност. Ако завешталац пристане или захте, да му овај недостатак тестамената исправи судија, он ће ово и учинити придржавајући се правила, прописаних за случај, кад ко сам дође, да му судија прави тестаменат.

Чл. 167. Кад је судија позван да завештаоца о последњој вољи његовој саслуша и исту

на писмено стави, он ће дужан бити да пази не само на то, да ли завешталац може правити тестаменат (§. 426. грађ. зак), него и на то, да његова последња воља буде у свему саобразна закону како би тестаменат могао опстати. Зато је судија и у праву и у дужности, да завештаоца обавести, ако би он хтео ма у чему да прекорачи законске прописе, који његову вољу у располагању имањем неколико ограничавају (Гл. XII. грађ. зак.); а пазиће и на то, да воља завештаочева буде јасна и опредељена и да у тестаменту не буде двозначењих и сумњивих израза.

Чл. 168. У случају особите нужде и не-згоде (§. 441. грађ. зак). мора судија за в. дела у свако доба, као и у саме празничне и недељне дане, ма ко да га позове, отићи у кућу болнога и његову последњу вољу саслушати и написати, пошто ради тога дозволе још два месна грађанина, који имају својстава за сведоке (§. 453. грађ. зак). Ако га не познаје или је странац, најпре ће се од њега извести за чме и и презиме, одакле је, и има ли какву исправу, која би његову личност потврђивала; а о томе може се уверити и од кућног газде или кога другог веродостојног лица. Све, што

дозна, прибележиће како би то доцније и на протокол ставио. За тим пустиће болнога да искаже своју вољу онако, како зна и уме. Оро је нужно и због тога, да се судија и сведоци увере: је ли болни у стању своју вољу да изјави или не. У случајима сумње кад болесник није при чистој свести, што може бити и пре-лазно н. пр. у јаким боловима и т. д. судија ће се и подуже забавити да дозна стање болесниково, а може и лекара, ако се ту деси, позвати, да му даде мињење о стању болесника.

Ако нема сумње о способности завештаочевој, судија ће све, што је чуо, а односи се на завештање, написати држећи са прописа изложених у чл. 167. ових правила и дати завештаоцу да потпише, ако је писмен, и ако би у стању био да потпише; даље потписаће се и она два сведока, а и сам ће судија то својим потписом утврдити.

Ако је завешталац неписмен, или не би могао да се потпише због слабости или што би одмах по исказаној вољи умро, онда ће потписати сам судија и назначиће да и за што завешталац није своју исказу потписао.

Протокол, у коме ће све, што је напред

изложено, бити забележено, може се и доцније начинити и потписаће га судија, позвани сведоци и она лица, која судију о личности завештаоца увере.

Чл. 169. Овако начињен тестаменат, по вољи завештаоца, може судија или собом понети, или га коме од сродника завештаочевих, који се ту десе, дати на чување, ако се неби могло сумњати, да ће он тестаменат упропастити, што ће такође доцније на протоколу назначити; а може, по жељи завештаоца, коме и реверс на примљени тестаменат издати и таксу наплатити.

Чл. 170. Ако завешталац незна српски, а судија опет не разуме језик завештаоца (о чему ће се пре него пође извести од позивача), онда ће позвати способно лице, које језик завештаоца разуме, и које иначе има својства способнога сведока, па ће преко овога пред два сведока сазнати вољу завештаочеву и остало шта му ваља знати.

Сведоци морају знати језик завештаоца. На оваквом тестаменту потписаће се тумач, а судија ће забележити како је преко њега о последњој вољи завештаоца саслушао и тестаменат написао.

Чл. 171. Ако је болник странац, а имао би каквих важних исправа и писмена, ствари и новаца, може га судија понудити, да то даде суду на чување; а по увиђеној потреби може и сам све његове ствари запечатити печатом суда, који ће понети, па све ово предаће на чување или лицу, код кога је болник, или ће собом понети, пошто пред сведоцима и лицем, код кога је болник, одвоји, преброји и попише шта собом носи, од чега ће за тим и списак у суду направити и у протокол завести.

Закључење.

Чл. 172. Све таксе по неспорним делима наплаћиваће се према постојећим о томе законим наређењима.

№ 4971

13. и 23. Децембра 1872
у Београду.

Министар правде.
С Вељковић.

Образац I (Чл. 31. прав. за неспорна дела.)

Протокол о подношају извештаја о смрти умрлога

Н. из Н.

1. Име и презиме завештаоца.
2. Стање или занимање.
3. Келико је имао година.
4. Које је вероисповеди.
5. Је ли био ожењен или нежењен, или удовац.
6. Кад је и где умро.
7. Где је стално живео.
8. Име заоставше жене или мужа, ако је жена умрла.
9. Име и презиме, године и место живљења и занимања пунолетне деце умрлога или пунолетних унучади, ако овима нису родитељи живи.
10. Име и презиме малолетне деце умрлога или малолетних унучади, ако им родитељи нису живи; за тим, да ли имају кога, који је по самом закону дужан да се о њима стара; и ако немају, које им лице треба за стараоца поставити.
11. Име и презиме, године, место прибивања и занимања осталих најближих сродника или тестаменталних наследника као и да ли се наследства примају, ако је могуће да се то одмах сазна.
12. Да ли је умрли оставио какво завештање (тестамент) кодицил (додатак к тестаменту), уговор о наслеђству, поклону или брачни уговор, и где се та писмена налазе.
13. Је ли умрли отправљао какво старатељство и где се налазе писмена, којима је он за стараоца постављен био.
14. Ако је у служби био, да ли је званичним новцима управљао и рачуне водио и да ли је примао какво год

уживање из које јавне касе, или каквог под јавним надзором стојећег фонда.

15. Да ли има каквог имања, у чему се оно од прилике састоји, у чијим се рукама налази, и шта је учињено за обезбеђење истог имања.

Место и време састављеног извештаја.

Потпис званичника

Потпис сведока и страна

Образак II. (Чл. 77. прав. за несп. деда.)

Списак

заоставшег и по наредби старалачког судије суда Н. од 13. Декем. пр. године № Н. пописаног имања Н. Н. из Н. који је умро у Н. без завештања (и писмено завештање оставио).

При попису били су:

Н. Н. (звање које буде).

Наследник Н. Н.,

који се изјаснио да се наследства прима.

Н. Н. } процониоци:

Н. Н. }
Н. Н. } Сведоци:

Санаследник Н. Н. није дошао и ако му је позив од по гласу реченица на време предат

ОЗНАЧЕЊЕ ПРИДОГА	БРОЈ СТВАРИ	А Имање (дејств. стање).	КОЛИКО		СВЕГА	
			ПОЈЕДИНЦЕ		УКУПНО	
			Гр.	п.	Гр.	п.
А. Б.	60	Цванцка аустријских . . .	240	—	440	
	10	рубаља по 20 гроша . . .	200			
	II. На дугу и другом примању.					
	1	Облигација од 23. Апр. 867. год. по којој Никола Максимовић дугује умрломе 10 дук. п. с неплаћеним интересом 12 ⁰ / ₁₀ од 23. Априла 18 9. год.	600	—	6000	—
		По књизи (теветеру) А. уложио је умрли у радњу са Н. Н. 100 дук. ц. 1. Јануара 1873.				
		По заљученом билансу Б. од 1. Јануара 1883. год. где је и овај уложени капитал означен, припада маси у име добитка за годину дана.	1200	35.		

ОЗНАЧЕЊЕ ПРИДОГА	БРОЈ СТВАРИ		КОЛИКО		СВЕГА	
			ПОЈЕДИНЦЕ		УКУПНО	
			Гр.	п.	Гр.	п.
В.	6	сребрних кашика од 13 лота, 120 драма тежине	300	—	1100	—
	1	златан сахат. Генф. № 3009 унутра означена	500	—		
	1	прстен са старинским каменом на коме је изрезана богња правде	300	—		
		Прим. Како ове ствари (дра- гоцености) тако и она под II. поменута облигација Николе Максимовића налазе се по уверењу под В. на чувању код суда округа Н.				
	IV. Од одећа и других за пош- њу ствари.					
	1	стара долама од зелене чохе.	180	—	1120	—
	1	стари (кратки) ђурак од уга- сите чохе, лисичином постав- љен, која је на много места изгрижена	250	—		
	1	нов капут зимски од црне чохе.	240	—		
	2	нове панталоне: једне од беле патерије, а друге од црна пер. вијена	180	—		
	12	кошуља	250	—		
12	пари чарапа белих	30	—			
	V. Од кућнога намештаја.					
2	астала од ораовине полити- рана постара	100	—	320	—	
2	столице нове	120	—			
1	орман за хаљине.	100	—			

ОЗНАЧЕЊЕ ПРИЛОГА	БРОЈ СТВАРИ		КОЛИКО		СВЕГА	
			ПОЈЕДИНЦЕ		УКУПНО	
			Гр.	п.	Гр.	п.
VI. У разном посућу.						
	5	каца, од којих свака хвата 100 ока	500	—		
	3	нова чабра	40	—		
	8	тепсаја	240	—	870	—
VII. Од разног алата.						
	2	пруга	300	—		
	2	будак	15	—		
	3	секире	60	—		
	2	тестере	10	—	385	—
VIII. Од књига :						
Г.	120	команда на разним језицим, по списку Г	2400	—	2400	—
Д.		Прим Једна зелена кола путничка у вредности 14 дук. ц. која је умрла по казивању колара Н. Н., наследника Н. Н. и сведока Петра Н., као што се види из протокола са- слушања под Д. од првога лица на послугу узео.				
IX. Од непокретних ствари.						
Е.	1	кућа у Н. улици, од тврдог материјала, која је купљена за 300 дук. ц. по гла су тапије, приложене у препису под Е. од 20 Децембра 1850. год. од које је оригинал наследник Н. показао	18.000	—		
	1	ливада у месту Н. без тапије, која је умрломе од старине остала у средност.	900	—	18.900	—

ОЗНАЧЕЊЕ ПРИЛОГА	БРОЈ СТВАРИ		КОЛИКО		СВЕГА		
			ПОЈЕДИНЦЕ		УКУПНО		
			Гр	п.	Гр.	п.	
		Х. Од живог мала.					
	10	волова	5000	—			
	5	крава	1100	—			
	20	оваца	600	—			
	40	коза	1200	—	7900	—	
		Б. ДАВАЊЕ (страдат. стање).					
		На поменутом непокретном имању (под VII.) постоји и-табулација Стевана Н. из Н. коме покојник дугује по облигације 120 дук. ц. с интересом 2 ⁰ / ₁₀ од 1. Априла 1864 год. Интерес је по гласу квита по Ж, К, Л и М, плаћен до 1. Апр. 1871. године. --	7200	—			
Ж-М							
Н-Р		Наследник Н. тражи да му се по квитама н, о, ц, и р, за трошкове око лечења и погребна учињене, плати	1247	—	8447	—	
		Тако све заоставше имање износи :					
		I. У готовини	740	—			
		II. На дугу и другом при-мању	7800	35			
		III. У адићару (драгоцен.)	1100	—			

ОЗНАЧЕЊЕ ПРИДОГА БРОЈ СТВАРИ		КОЛИКО		СВЕТА	
		ПОЈЕДИНЦЕ		УКУПНО	
		Гр.	п.	Гр.	п.
	IV. У одећу	1120	—		
	V. У кућној намештају . .	780	—		
	VI. У разном посуђу . . .	1100	—		
	VII. У разном алату . . .	385	—		
	VIII. У књигама	2400	—		
	IX. У непокретности . . .	18.000	—		
	X. У разном живом малу.	7000	—		
		Свега		41.145	35
	Кад се од тога одбију дугови, који свега износе			8.447	—
	Онда остаје имања на			32.698	35

У Н.
19 Јануара год. Н.
Наследник умрлога
Н. Н.

Н. Н. (званичник)
процениоци:
Н. Н. кујунџија
Н. Н. трговац

Сведоци:
Н. Н.
Н. Н.

Образац III. (чл. 94. правила за несп. дела).

ОГЛАС ЗА ПОЗИВ НЕПОЗНАТИХ НАСЛЕДНИКА

Сходно пропису чл. 94. правила за неспорна дела од Н. месеца Н. 1872 год. овим се обзнањује од стране старалачког судије суда округа Н. (вар. Београда) да је Н. Н. из Н. умро 23. Н. месеца и године Н. без завештања. Па како се незна да ли умрли Н. има кога, који би заоставше имање његово могао по закону да наследи, — то исти судија позива овим свакога, који би по каквом год основу подао право наследства на имања умрлога, да се за годину дана, од дана овог огласа, јави старалачком судији суда окр. Н. (вар. Београда) и доказе о своме праву поднесе, јер ако се до тога времена не јави, маса ће се умрлога, којој је сада одређен за браниоца Н. Н. распоредити према онима, који се за последнике јаве, и право своје на наследство докажу; па ће им се по том и издати све што би им од имања масеног као наследницима припадало.

Потпис старал. судије.

23. _____ Н.
у Н.

Образац IV (чл. 97. прав. за несп. дела).

ОГЛАС О ПОЗИВУ НАСЛЕДНИКА, ЗА КОГА СЕ НЕ ЗНА ГДЕ ЖИВИ.

Па наређењу чл. 97. правила за неспорна дела од Н. месеца Н., год. Н. овим се обзнањује од стране старалачког судије суда окр. Н. (вар. Београда) да је Н. Н. из умро 23. Н. месеца и године, Н. и писмено завештање оставио, којим је за наследника свог имања одредио си-

нове своје: Јована, Косту и Радисава. Али како се за наследника Косту не зна где се налази, то се он овим извешћује, да му је за староца одређен Н. Н., и уједно позива, да се за годину дана, од данас рачунећи, јави старалачком судији поменутог суда и изјасни, да ли се наследства прима; јер ако то не уради, нех зна, да ће се и без њега, о маси умрлога са осталим пријављеним наследницима и постављеним староцем, распоред учинити.

Потпис старал. судије.

М.

35 _____

у Н.

Образац V. (чл. 102 прав. за несп. дела)

О г л а с з а п о з и в п о в е р и л а ц а м а с е .

По пропису чл. 102 правила за неспорна дела од Н. месеца Н. год Н. старалачки судија суда округа Н. (вар. Беогр.) код кога се на расположењу налази маса Н. Н. који је 23 Н. месеца и године Н. умро без завештања, (и по себи писмено завештање оставио), овим позива све оне који би што по каквом год праву од исте масе тражити имали, да старалачком судији поменутог суда 27. Октомбра године Н. као на дан одређеног рочишта, или сами лично дођу, или место себе са уредним пуномоћством заступнике пошљу и све пужне доказе за своје тражбине поднесу; или на послетку, да до истог дана на писмено суду јаве: шта и по каквом основу од масе траже и чим право своје доказују; јер у противном случају, који се до означеног дана, никако не јави, изгубиће прав наплате из заоставшег имања масеног, ако се ово на измирење осталих на време пријављених поверилаца

употреби осим случаја, у колико би му што од истог имања за залогу служило.

Потпис старалачког судије.

М. Н.

35 _____ Н.

у Н.

Образац VI. (Чл. 126. прав. за несп. дела)

У В Е Р Е Њ Е О П Р Е Д А Ј И з а о с т а в ш е г и м а њ а

Пошто је учињен распоред са масом Н. Н. из Н. који је 23. Н. месеца и године Н. умро и писмено завештање оставио (или без икаквог завештања умро), -- то потписани старалачки судија суда округа Н. (вар. Београда) сходно завештању умрлога издао је заоставше имање наследнику његовом Н. Н. из Н. који се под 23. Н. месеца и године изјаснио на протоколу код Н. да се прима наследства са пописом (без пописа) имања; (или издао је Н. Н. и Н. Н. као законим наследницима умрлога на равне делове); и овим исту масу за свршену оглашава.

Потпис старалачког судије.

М. _____

27 _____

у Н. _____

Настављење

општинским властима како о прибављењу и поднашању извештаја о смрти каквога лица из њихових општина тико и за пописивање имања каквога лица.

Прописом члана 24. правила о поступању у неспорним делима, која је Министар правде под 23. Дек. 1873 год. на основу законодавног овлашћења од 25. Октомбра прошле године прописао, општинским (а у извесним приликама и полиц.) властима стављено је у дужност, да после смрти каквога лица из њихове општине преко свога одасланика прибављају и старалачком судији подносе извештај о умрломе, где томе места има, а по пропису чл. 62. са погледом на предпоследњу тачку чл. 26. истих правила општинске власти позване су и да пописују имање умрлога. Па да би исте власти знале шта и како у овим приликама имају да раде, потписани Министри: правде и унутрашњих дела, према ономе, што је о овоме прописано у горе поменутих правилима, прописују следеће:

Чл. 1. Старалачком судији подносиће се извештај о смрти умрлога лица у свима случајевима, где је умрли после себе оставио имања и малолетне деце, или малолетне деце, па малолетници не би били у задрузи са пунолетнима

који би били кадри да управљају задругом и о задружном имању бригу воде; јер у случајевима, где има пунолетних задругара са малолетнима, извештај се неће прибављати ни подносити за то, што се према пропису чл. 34. закона о старатељству непостављају тада стараоци малолетној деци умрлога.

Чл. 2. Пошто какво лице из општине умре, а према напред наведеноме (чл. 1) има места прибављању и поднашају извештаја, дотични општински суд, који ће се постарати, да увек колико могуће пре дозна за сваки смртни случај у својој општини, одредиће једно лице, а у важним случајевима (н. пр. кад би умрло какво лице, чија би радња била јако разграната, или би се могло држати да је још и доста заплетена) и два, која ће прибавити извештај о смрти умрлога по пропису који ће се ниже (у чл. 3 и 4. овога настављења) изложити; но у овако важним случајевима може он известити и старалачког судију, те да овај нареди, да се преко полицијске власти извештај прибави. Али у свима случајевима, где општинска власт не би сама прибавила извештај о смрти умрлога лица нареди ће међутим све, што се покаже као по-

требно, те да се у заосталом посмртном имању не учини каква штета док старалачки судија не пошаље изасланика, који ће имати да прибави извештај о умрломе.

Чл. 3. Одасланик т. ј. оно лице, које се одреди за прибављање извештаја, стараће се да што је могуће брже, а где би опасност у одлагању била, одмах оде кући умрлога и да тамо пред два пунолетна кућанина, или ако ових не би било, пред друга два сведока испита све оно, што би за образовање масе и даљу судску радњу нужно било, а ако буде потребно да посмртно имање и под печат метне.

Чл. 4. У извештају, који ће одасланик имати на писмено да састави, изложиће се:

а., име и презиме, стање или занимање, године и вероисповед умрлога;

б., кад је и где умр'о, где је стално живео, као и све оно, по чему би се сазнати могло који ће судија бити надлежан за расправу његовог имања;

в., име и место живљења заосталог друга његовог (жене или мужа), ако га има;

г., име, стање, године и место живљења пунолетне и малолетне деце умрлога;

д., ако законски ред наслеђа или старатељство над децом умрлога пада на најближе његове сроднике, то ће се име, стање, године и место живљења оних, а ако је већ познат тестаментални наследник, онда и место живљења овога последњег назначити;

е., претходно пак у опште има ће да сазна: да ли је заостало посмртно имање од какве вредности, да ли и каквих непокретних добара има, и да нема можда толиких дугова, који би вредност имања превазилазили;

ж., даље, треба да сазна: да ли има каквога завештаја или каквога уговора о наслеђу поклона на случај смрти, или брачног уговора, и где се то налази;

з., ако је пак умрли своју последњу вољу усмено изјавио, то ће се, ако она није већ од стране сведока написмено стављена, означити у пописноме списку име, стање и место живљења ових сведока;

и., да ли су стараоци наименовани и је ли умрли какво старатељство одправљао, па ако је, да ли су заосталој деци стараоци одређени;

ј., је ли умрли званичним новцем руковао, плату, пензију и т. д. из јавне касе уживао;

к., ако је имање тако незнатно, да не би вређило, да се какав судски рад по њему предузима, онда ће се у извештају казати, да је оно незнатно, а исто тако означиће ће се у извештају и то, ако је штогод имања било, да је потрошено око погребца и у болести умрлога лица.

Но ако је имање такво, да се одмах може да сазна и попише, а попис би се морао да чини или по званичној дужности*) или што то који од наследника тражи, — онда ће се у исто време и попис учинити на списак имања поред извештаја послати старалачком судији.

Лице, које је одређено, да прибави извештај о умрломе, може овом приликом, ако неби

***) Примедба.** Према пропису чл. 62. правила о поступању у неспорним делима попис ће се по званичној дужности чинити:

1., у случајевима § 487. грађ. законика (Непозван суд да се у пописе имања не меша осим случаја, где деца малолетна без оца и матере и без свакога старешине остану);

2., кад је непознат наследник, или место његовог пребивања; даље, кад наследник под старатељством стоји, или се њему у цели расправе посмртног имања старалац постави; или кад само код једнога од више наследника подобне околности наступе;

3., кад наслеђе. или један део овога, припадне сир-

никакве сметње било, узети изјашњење од наследника о томе да ли се и на који начин (са пописом или без пописа) наслеђа прима, или га се одриче.

Чл. 5. О свему овоме одасланик ће саслужати кућане и сроднике умрлога као и друга лица, којима би одношаји овога познати били.

Ако би било нужно отвориће се и прегледати савдуци и други затвори, у којима би се могле наћи писмене наредбе покојникове или друга важна за масу и управу њену писмена. При овоме ће се свагда са нужном штедњом поступати. Али изасланик моћи ће да употреби и сходна и принудна средства, кад би му се при овоме какве сметње на супрот стављале, ако би само у одлагању овога прегледа било опасности.

тињском фонду, добротворном заводу, општини цркви, или другој јавној установи, или држави;

4., кад је завешталац наследнику наложио, да наследство или један сразмерни део истогa коме другом по смрти својој остави; и

5. исто тако и кад би завешталац изјавио жељу да се не пописује имање, које малолетнима или стараницима оставља, судија ће опет наредити, да се попис учинити: но у оваквом случају попис ће вршити само старалац са помоћним стараоцем, и списак, пошто га потпишу, предати под печатом судији, који га неће моћи другачије отворити, но само у важним случајима, па и то пошто саслуша стараоца и помоћног стараоца.

Чл. 6. Ако се нађе отворен тестаменат онда ће га изасланик одмах пред призвата два све-дока и другим лицима, која би се ту десила, јавно прочитати. Запећачени тестаменти морају се зарад отварања и обзнане старалачком судији предавати, као и писмено, које би сведоци о усменом завештању покојниковом саставили.

Чл. 7. Ако су наследници или они, за које се држи, да ће бити наследници, способни, да имањем својим управљају, онда се по правилу заостало посмртно имање неће под печат стављати, него ће се њима и њиховим заступницима или оним лицима на чување оставити, која би умрли за то одредио. Ако су, напротив, наследници неспособни, да управљају имањем, или одсуствују, или су непознати, као и ако се може мислити, да ће дугови бити већи од вредности имања, или ако би друге околности особиту пажњу налагале, то ће се заостало посмртно имање морати свагда под печат да ставља.

Чл. 8. Ако се ствари запечате сав новац, који се нашао буде, има се предати суду као и све златне и сребрне ствари, адићар, јавне и приватне исправе о дугу и друга важна писмена.

Чл. 9. Међутим изасланик ће поверити јед-

ном од кућана умрлога или другом коме способном лицу, да води надзор о имању и да се стара о домаћим пословима до даље судијне наредбе. Овоме лицу оставиће се тада од новаца толико, колико ће бити нужно за исплату погребних трошкова и других издатака као и за подмирење кућних потреба. Исто тако предаће му се и оне покретне ствари, које се због своје каквоће неби могле држати под затвором, или које би биле подложне квару, или би за домаћу потребу или јавну радњу преко нужне биле, као и оне, за које се не треба бојати, да ће бити упропашћене.

Чл. 10. Ако је старалац имања наследника већ познат, онда ће се према околностима дати њему на чување, и то без печата, све оне ствари које се не морају суду предавати.

Чл. 11. Но свагда ће се све покретне под печат нестављене ствари, по могућности побележити.

Исто тако изасланик ће побележити на особеном списку колико је узео од новаца, скупочених ствари и исправа, што се судији на чување предати има, па ће тај списак својим потписом утврдити и предати наследницима или

оном лицу, коме је заостало посмртно имање поверено.

Чл. 12. Прибављени извештај о умрломе има се без одлагања да поднесе судији као и о испитаним околностима, које су побројане напред у члану 4. овог настављења, о учињеним распоредима, а поглавито о томе, ако је имање под печат стављено и завештање умрлога прочитано и обзнањено.

Овај извештај потписаше својеручно одасланик, призвати сведоци и она лица, која су посмртно имање на чување и старање примила, или којима је за трошкове масене потребна сума новца прадана, или су на то од њих писмене обвезе узете.

Како треба да се напише овај извештај види се из обрасца под I. који се при свршетку овога настављења налази.

За новце пак, драгоцености и исправе, које су на оставу узете, јави ће се суда су послане (види чл. 8. овог настављења).

Чл. 13. Ако је познато или се држи, да је умрли званична акта, новце или кључеве јавних каса, код себе имао, надлежатељство, у коме је он званичник био, послаће одмах једног звани-

чника, који ће са изаслаником отићи у обиталиште умрлога и ове званичне предмете на признаницу узети. Не узможе ли пак изасланик причекати до доласка овога званичника, или нађу ли се званична акта, новци и касени кључеви у заосталом посмртном имању некога лица, за које се није могло мислити, да су при истоме лицу, то ће их изасланик дужан бити код себе причувати и што пре надлежној власти послати, чувајући се при томе, да се не упушта у даље истраживање званичних акта, које му по дужности не би припадало.

Чл. 14. По наведеноме напред пропису (чл. 13. овога настављења) поступиће се и у случајевима смрти војних лица, ако се у заосталоме посмртном имању нађу предмети који се на војну службу односе.

Сви нађени рукописи, израђени планови или цртежи земаљских и страних тврдиња или утврђених места, сви руком снимљени предмети и планови о биткама, све писмене примедбе, белешке, изводи, састави и пројекти, који се војне службе тичу, послаће се министру војном на оцену шта се од тога може наследницима издати.

Чл. 15. Заостале црквене књиге свештених лица, као: књиге крштених, протоколи о црквеним стварима и духовним званичним пословима, цркви или парохији припадајуће исправе, или друге црквене наредбе и писмена, одвојиће се још при прибављању извештаја о умрломе од осталог имања, и пошто се оне напишу предаће се на признаницу претпостављеној духовној власти, која је одређена, да ове предмете прима. Но ова духовна власт може се још за времена известити, те да пошаље за то једно лице од своје стране, кад се буде прибављао извештај о смрти умрлога. Ако је потребно ради наименовања овога лица обратиће се епархијској конзисторији, код неправославних хришћана њиховом духовном старешини, или, кад потреба изискује, полицијској власти.

Чл. 16 Где се књиге рођених, венчаних и умрлих Евреја воде од стране њихових вероисповедних наставника или општинских чланова, власт ће такође наредити, што је нужно, за сигурно чување и предају ових књига.

Чл. 17. За пописивање имања умрлога лица надлежна је општинска власт (чл. 62. правила о поступању у неспорним делима); но старалачки судија може наредити, да то у важнијим прили-

кама учини и полицијска власт, а и он сам може то чинити у важним случајевима, ако се имање налази у месту суда.

Чл. 18. Одређено лице вршиће попис пред два пунолетна укућанина умрлога или пред другим људма, који заслужују поверења, као сведоцима, и пред староцем. А лица ова позваће да буду при попису оно лице, које је одређено да овај посао сврши.

Осим ових биће позван још и извршилац тестамена, ако га има, и наследници, који се налазе онде у месту, или су тако близу, да се могу одмах позвати. Ако позвана лица не би дошла у заказано време попис ће се и без њих извршити.

Чл. 19. У списак мора ће се јасно и тачно уписати цело покретно и непокретно имање, које је умрли у време своје смрти имао а по процени вредност свега пописаног имања појединце и у суми означити. За тим се има забележити кад је и пред којим лицима попис извршен.

Како треба овај списак имања саставити показује образац под II, који се налази на крају овога настављења.

Чл. 20. Лице, које попис врши, постараће се да све имање покојниково изнађе и напише.

Оно ће попис у колико је могуће пре извршити и списак старалачком судији одмах поднети, и ништа неће смети самовољно да наређује о предметима заосталог имања, јер ће за то строго одговарати, као што неће смети ништа ни од имања куповином или другим ма којим начином себи прибавити.

Чл. 21. Хартије од вредности, које заосталом посмртном имању припадају, означаће се тачно по роду, броју и дану издања. Саме пак исправе забележиће се у списку по њиховој означеној (номиналној) вредности, а њихову праву вредност старалачки судија ће доцније узети при расправи масе.

Чл. 22. Код других примања завештаочевих показаше се и означити име дужника, дан издања исправе и других овима принадежећих писмена и сума главнога дуга као и то, да ли је и како главнина осигурана. А ако о коме примању нема исправе онда ће се у списку казати какав је доказ за ово примање.

Исправе, рачуни и друга писмена, која могу бити од важности за саучеснике, по која се не односе на поједине тражбине, означаће се укратко на крају списка.

Чл. 23. Покретне ствари или ће се означити по роду, броју, мери и тежини, (н. пр. 20 коња, 10 акова вина, 200 ока олова) или ће се свака за себе у списку описати, и њихова вредност према процени означити.

Веће количине или збирке ствари истог рода могу се и у особитим списковима побележити, који ће се онда главноме списку придружити.

Чл. 24. Вредност непокретних добара свагда ће се у списку означавати.

А исправе, које сведоче о вредности каквога непокретног добра, прилажу се списку у оригиналу или у одостовереном препису, или ће се у списку у главној садржини означити.

Чл. 25. Непокретна добра, веће збирке књига, или реткости и друге покретне ствари особите вредности свагда ће два вештака проценити, а где је заостало посмртно имање незнатно моћи ће га и сами сведоци проценити.

Остале пак покретне ствари може и један само вештак проценити, ако неби које интересовано лице затражило, да се још и други вештак ради тога позове, у коме случају мораће оно само овоме вештаку трошак накнадити.

Прoцениoци имају тачно и савесно да oпре-
деле oбичну вредност дoбара и ствари, коју су
та дoбра имала у време смрти завештаoчеве.

Чл. 26. Исто тако пописаће се и ствари,
за које би се наводило да су туђе, али се неће
процењивати, ако се јасно покаже, да су заиста
туђе, нити ће се при срачуњавању имања у
рaчун узимати. Но свагда ће се приметити ко
и по каквом oснoву исте ствари тражи.

Исто тако пописаће се и oне ствари, које
завештаoцу припадају, но које се у руке дру-
гих налазе, и у спислу назначити за што се при
другоме налазе.

Чл. 27. Ако би се без велике тешкоће и
губитка у времену могло извесно сазнати колико
је умрли дугова oставио, то ће се и oви дугови
у списку побележити; за тим назначиће се ко-
лико има неплаћеног пореза, и другoгa пла-
ћања, и докази o свему oвом тачно изложити.

Нарoчито ће се пак oнда морати сви ду-
гови при попису потпуно да изналазе, кад се
попис чини јoш при прибављању извештаја o
смрти умрлогa (чл. 4. тач. к. oвогa настављења),
како би судија у стању био да расправу без
других истраживања сврши.

Чл. 28. Ако је умрло какво лице, које је
трговачку радњу водило, oзначиће се у списку
какве су књиге при попису нађене. За тим ће
се oне до oногa дана, кад је завешталац умр'o
закључити, а ако је потребно закључење то
учиниће се и у присуству вештака и стање имовно
по њима у списку oзначити.

А ако је такво лице имало учешћа јoш и
у другој трoвoчкoј радњи то ће се од oве изис-
кати o томе рачун, који ће према oколностима
вештаци прегледати.

Удеoнице акциoнарских друштава oзначиће
се у списку као хартије од вредности, (види
oно што је наведено у чл. 4 под ж. oвогa
настављења).

Чл. 29. Списак имања потписиваће oдaсла-
ник вештаци, сведоци и друга лица, која се
на попис позову; на тако закључени списак по-
слаће се са свима прилозима старалачком судији
који ће даље радити шта по прописима закон-
ским има да ради.

Мин. правде № 416

Мин. унутр дела П. № 980

29 Јануара 1873

У Београду.

Министар правде

С. Вељковић с. р.

Министар унутр. дела

Марко А. Лазаревић с. р.

Образак I (Чл. 4 и 12. овога настављења).

П р о т о к о л.

О подношају извештаја о смрти умрлога Н. Н. из Н.

1., Име и презиме завештаоца. (*Ђорђе Јовановић*),

2., Стање или занимање. (*Трговац — чиновник — пензионер*).

3., Колико је имао година. (*48 година*).

4., Које је вероисповеди. (*Православно-источне*).

5., Једи био ожењен, или удовац. (*Ожењен*).

6., Кад је и где умр'о. (*5 Децембра 1872 год. у Шапцу*)).

6., Где је стално живео. (*У Шапцу*).

8., Име заоставше жене или мужа, ако је жена умрла. (*Милица жена покојникова*).

9., Име и презиме, године и место живљења и занимања пунолетне деце умрлога, или пунолетних унучади, ако овима нису родитељи живи. (*Стеван, син покојников од 25 година трговац у Шапцу, — или: Павле, унук покојников од 22 године, кројач у Шапцу*).

10., Име и презиме малолетне деце умрлога или малолетних унучади, ако им родитељи нису живи; за тим, да ли имају кога, који је по самоме закону дужан да се о њима стара; и ако немају које им лице треба за стараоца поставити. (*Стеван, син покојников од 15 година, има матер Милицу, која се о њему стара; — или: Павле, унук покојников од 8 година, а има матер Стану, која се о њему стара; — или нема никога, који би по закону био дужан, да се о њему стара, и по томе требало би му поставити за стараоца оца покојникова Симу Јовановића ковача у Шапцу*).

11., Име и презиме, године, место пребивања и занимања осталих најближих сродника или тестаменталних наследника, као и да ли се наслеђа примају, ако је могуће да се то одмах сазна. (*Ако нема сродника, казаних под бр. 9 и 10 овога обрасца а ни иначе пречих наслед-*

ника од синоваца, онда ће се н. пр. означити: Петар и Милосав синовци покојникови, као закони наследници, од којих први има 25. а други 22. године, први је калфа трговачки у Шапцу а други калфа трговачки у Београду; а ако су малолетни онда ће се означити овако: Петар и Милосав, синовци покојникови, као закони наследници од којих први има 12, а други 10, година и обојца су н. пр. ђаци у гимназији, или шта буду били. А ако је синовац тестаментални наследник и пунолетан, онда ће се казати: Радојица, синовац покојников, као тестаментални наследник, који се наслеђа са пописом прима, а има му 22 године и ковач је у Шапцу. Најпосле ако је тестаментални наследник малолетан онда ће се казати: Радојица синовац покојников од 13. година — или колико буде — као тестаментални наследник покојников, који је сада ђак у гимназији).

12., Да ли је умрли оставио какво завештање (тестамент), кодицил (додатак тестаменту), уговор о наслеђу, поклону, или брачни уговор и где се та писмена налазе. (*Оставио је тестамент, који је на чувању код Живка Павловића свештеника у Шапцу — или: оставио је брачни уговор, или уговор о наслеђу, или поклону, који се н. пр. налази код његове жене Милице на чувању*).

13., Је ли умрли одправљао какво старатељство и где се налазе писмена, којима је он за стараоца постављен био. (*Био је старалац по маси пок. Ђорђа Перичића трговца из Шапца, а старалачко писмо његово налази се у његовој кући с осталим његовим хартијама од важности*).

14., Ако је у служби био, да ли је званичним новцима управљао и рачуне водио, и да ли је примао какво год уживање из које јавне касе, или каквога фонда, које под јавним надзором стоји. (*Руковао је штедионицом окр. шабачког ако је н. пр. чиновник био; или: примао је пензију из државне касе — ако је н. пр. био пензионисани чиновник: или: примала је пензију из Управе фондова*

преко начелништва за окр. Шабачки — ако је н. пр. жена умрла која је пензију имала).

15., Да ли има каквог имања, у чему се ово од прилике састоји, у чијим се рукама налази, и шта је учињено за обезбеђење истог имања. (Има две куће и једну башту у Шапцу, и овим имањем управљају пунолетни синови покојникови; а ако су малолетни онда ће се казати ко други управља имањем; или: осим покућства, које је под надзором и управом жене покојникове Милице, има кожа, лоја итд. у магази, које је све предано на чување Петру Борђевићу трговцу из Шапца.)

Место и време састављеног извештаја. (у Шапцу 24 Децембра 1872).

Потпис званичника

Потпис сведока и страна.

Образац II. (бр. 22 овога настављења.)

С п и с а к

Заоставшег и по наредби старалачког судије суда Н. од 5. Јануара ове год. № Н пописаног (где се попис чини по наредби старалачког судије, а где се то чини приликом прибављања извештаја о умрломе, онде треба изоставити ово по наредби итд.) имања Н. Н. из Н.

При попис били су:

Н. Н. (звање, које буде имало лице, што попис врши).

Наследник Н. Н. који се изјаснио, да се наслеђа са пописом (без пописа) прима.

Н. Н. } процениоци.

Н. Н. } Санаследници Н. Н. и Н. Н. нису дошли да присуствују попису на

Н. Н. } сведоци

Н. Н. }

ма да су у тој цели били позвани.

№	Имање. (дјеств. стање.)	ЧАРШ. ТЕЧ.	
		Гр.	ц.
	1. У готовом новцу.		
	Нађених	300	20
	остављени су наследницима на кућне потребе.		
	2. У обвезницама (облигацијама).		
	1. Обвезница Н. Н. из М. од 12. Децембра 1864 год. по којој дужник покојнику дугује без интереса.	1000	—
	1. Признаница, по којој Н. Н. из Н. дугује покојнику	500	—
		1500	—
	3. У оделу и рубљу.		
	1. Зимски капут од чохе	400	—
	1. чакшире од чохе	120	—
	1. пруслук	60	—
	10. кошуља	600	—
	1. чизме	60	—
	5. пари чарала	20	—
	1. шешир мали од црне материје	20	10
		1280	10

№	4. У кућном намештају.	ЧАРШ. ТЕТ.	
		Гр.	п.
	1. кревет од тврда дрвета	200	—
	2. покривача	150	—
	1. душек, 1. сламњача и 3 јастука	320	—
	1. фини ћилим	600	—
	1. сто од дрвета са 2 столице	150	20
	посуђе кухинско	300	—
		1720	20
	5. Упредметима из домаћег газдинства.		
	2. краве загасите длаке	500	—
	1. шарено теле од 4 месеца	120	—
	2. вода прне длаке	600	—
	1. коњ доратасте длаке	600	—
	10. акова прна неготилска вина	650	—
	2. бела смедеревска вина за- једно са буретом	180	—
	2. Пласта сена, у којима има до 500 ока	180	—
		2830	—
	6. У непокретним добрима.		
	1. кућа са баштом под Н. Н. која постоји у Н. Ова је кућа по казивању удовице и неких других лица пре кра- ткога времена процењена у	20.000	—
1.	1. ливада од 4. плуга у Н. коју је покојник по гласу уговора о куповини под Н. у прошлој години купио за	1200	—
	покретно имање по процени износи свега	7631	10
	а вредност непокретног имања оз- начена је у процени што се тиче куће, а шта се тиче ливаде означена је у купној цени		
	Давање (страд. стање.)		
	По обвезници од 2. Априла пр. год. покојник дугује са 10 ⁰ / ₀ год. иотере- сом Петру Н. из Н.	6000	—

№		ЧАРШ. ТЕТ.	
		Гр.	п.
2-8	Удовица подноси рачун о трошко- вима у болести и око погребња покој- никова по гласу Нр. 2 — 8 у.	310	10
	Давање износи свега	6500	10
	Кад се од имања у покретности, које по процени износи	7631	10
	одбије давање у	6300	10
	онда остаје чиста вредност у покре- тном имању.	1131	—

10. Јануара год Н.

у Н.

(Н. Н. Потпис лица, које је вршило попис
и његово звање).

Н. Н. (потпис наследника).

Н. Н. } потписи
Н. Н. } проценилаца
Н. Н. } потписи
Н. Н. } сведока

Јан. 6г.
38428